KAMILLIANERGAARDENS HOSPICE

ÅRSBERETNING 2013

Copyright: KamillianerGaardens Hospice

Redaktion: Anette Agerbæk,
Lisbeth Halager og Jette Bjørn Bjørnes
Foto: Hanne og Poul Klingberg
Korrektur: Charlotte Bjørnes
Grafisk opsætning: Kim Winge Dagen
Tryk: Bornerups Bogtryk- og Offset A/S

Hjemmeside: www.hospice-aalborg.dk

KamillianerGaardens Hospice
Kastetvej 3
9000 Aalborg
Tlf. 96 31 11 00

Indhold

Forord 6
Nye udfordringer 8
Nye tv til patientstuerne 9
Bæredygtig udvidelse af KamillianerGaarden 10
Hospicetanken er blevet voksen 12
Et år med mange udfordringer 13
Fra hjem til hospice 14
Besøg på et ”landhospice” 16
En stærk oplevelse som frivillig på hospice 17
Det gælder om at få lagt alt i de rette hænder 18
En god oplevelse i en ubarmhjertig tid 20
En lille historie om tilblivelsen af et maleri 22
De frivilliges indsats – en del af hverdagen på hospice 24
Det store kagebord 26
Den gode død findes den? 28
Samarbejde mellem patient og frivillig 30
Sommersang i hospicehaven 2013 32
Musikken har klinget i vores hus i 2013 34
Ny guitar til hospice bragte glæde 35
Arbejdsmiljø 2013 36
Børn og unge på hospice 37
”Vi brænder stadig for sagen” 38
”Det får man vist ikke så tit i en genbrugsbutik” 41
Norsk humor ved aftensmåltid 43
En sommerfest med "Vrinsk" 44
En strikkekurv fortæller 46
Mål for 2014 48
Tak 50

BILAG, 2013 i fakta, tal, navne og aktiviteter ..... 52 - 63

Forord

Af Anette Agerbæk, hospicechef

Når jeg færdes rundt på KamillianerGaardens Hospice møder jeg rigtig mange pårørende og de er i alle aldre. De bor her eller er på besøg hos deres uhelbredeligt syge og døende pårørende. Lige for øjeblikket er mange af de pårørende børn. Når børnene ikke er på patientstuerne kan de få tiden til at gå med at lege i det nye legerum, eller lægge puslespil i dagligstuen, som det er beskrevet i én af artiklerne i denne årsberetning. Netop i dag mødte jeg en lille pige i dagligstuen. Hun sad i en sofa, med sin hund ved siden af sig, og spillede: ”Smoke on the water” på hospiceguitaren, som musikterapeuten havde fundet frem til hende. Hun ville gerne snakke, så jeg blev lidt hos hende.

I 2013 blev 212 patienter indlagt på KamillianerGaardens Hospice. 118 af patienterne var indlagt i under 14 dage, og 65 af dem var indlagt under 7 dage. Patienterne, hvis symptombillede ofte er skiftende og kompliceret, kræver en hurtig indsats fra Det Palliative Teams tværfaglige personale. Denne hurtige indsats kræver at Det Palliative Team og hospice er under samme tag, den såkaldte ”Nordjyske Model”. Modellen er af Realdania og Palliativt Videncenter (PAVI) benævnt som idealet for ”Det Gode Hospice” (www.pavi.dk). Med den Nordjyske Model var det for eksempel muligt at handle hurtigt, da en ung døende patient for nylig fik brug for at få udarbejdet et børnetestamente. Hospicesygeplejersken kunne tilkalde lægen og socialrådgiveren, som straks kunne håndtere sagen, fordi de var i samme hus som patienten.

En repræsentativ befolkningsundersøgelse viser, at 27 % af danskerne ønsker at dø på et hospice (Timm Hagedorn-Møller, 2013). En undersøgelse blandt meget syge patienter med kræft viser, at 41 % i den situation ønsker at dø på hospice (Kræftens Bekæmpelse, 2012). For fortsat at sikre rådgivning, viden og inspiration om lindring af lidelse og kvalitet i den sidste del af livet, er det vigtigt at udvikle og forske i den palliative indsats. Vi glæder os derfor til at kunne ansætte en udviklingsansvarlig, i forbindelse med udvidelsen af KamillianerGaardens Hospice.

Projekteringen af udvidelsen af KamillianerGaardens Hospice fra 12 til 15 hospicepladser er i gang. En arbejdsgruppe bestående af en rådgiver fra Region Nordjylland som formand, en arkitekt, en ingeniør, medarbejdere fra Det Palliative Team og hospice, og en frivillig fra Kamillus, har udarbejdet et forslag til ombygning af KamillianerGaarden. I forslaget er de tre nye patientstuer placeret i nordfløjen hvor Det Palliative Team aktuelt har til huse, og Det Palliative Team er flyttet op på den øverste etage. Projektet er godkendt på KamillianerGaarden, og er nu til behandling i Region Nordjylland.

I sommeren 2013 var Hospice Vendsyssels nye rammer bygget færdig, og der blev holdt indvielse i august. Samtidig blev virksomhedsoverdragelsen gennemført, så Hospice Vendsyssel har egen bestyrelse. Hospice Vendsyssel ønskes held og lykke fremover. Vi glæder os til at fortsætte det gode samarbejde.

Tusind tak til alle ved KamillianerGaardens Hospice – til alle i bestyrelsen, alle medarbejdere og frivillige, og alle andre samarbejdspartnere – for jeres indsats og samarbejde i 2013. Endnu et travlt år, hvor vi sammen har sikret udviklingen på KamillianerGaardens Hospice.

Nye udfordringer

Af Erik Schou, bestyrelsesformand

Ting tager tid 1

Da ombygningen var færdig på KamillianerGaarden, skulle hospice tilbage til hverdagen igen. Det sker, når ”plejer” flytter ind. Når alle er enige om, hvor alt skal ligge i skuffer og skabe, hvor kunstværker skal hænge, og alle rutiner er på plads, så hospice bliver både et hjem og et sted, hvor den enkelte finder sig til rette. Det gælder ledelse, medarbejdere, Det Palliative Team og de mange frivillige. Alt det der er forudsætningen for, at patienter og pårørende forbliver centrum for al vores opmærksomhed og omhu.

Det er lykkedes så godt og så hurtigt, at man bliver slået med forbavselse og glæde over, at både pionerånden overlevede, at fællesskabet stadig blomstrer, at rutinerne igen er under stadig udvikling.

Ting tager tid 2

Da byggeriet til Hospice Vendsyssel stod klar til indflytning, var det en længe ventet glædens dag – den 13. august 2013. Et smukt byggeri stod færdigt og ventede på de mange gæster og nysgerrige, inden ledelse, personale og frivillige kunne tage fat på hverdagen med dens udfordringer. Også her er ”plejer” flyttet ind – også her blomstrer fællesskabet og er under stadig udvikling. Tillykke med jeres første måneder på egne ben. Ikke blot er udsigten god ud over Frederikshavn, men indsigten er lige så vidtskuende og spændende. Det var sliddet værd. Tak til jer alle i de forløbne år og held og lykke herfra.

Nye udfordringer

Regionens budgetforlig for 2014 betød nye udfordringer. Hospice Vendsyssel fik ikke de 12 pladser. De fik en driftsoverenskomst til ni pladser. Til gengæld fik KamillianerGaardens Hospice tre ekstra pladser, så her i alt bliver 15 pladser. Dermed begyndte det store arbejde med at finde rum til de pladser, som budgetforliget foreskrev i et hus, der i forvejen var rigtig godt udnyttet.

Ledelse, personale, frivillige og rådgivere begav sig så ud i denne proces, der skulle opfylde de naturlige krav, som følger med for at fastholde et hospice på ekspertniveau, sådan som lovgivning og bekendtgørelser foreskriver. Det er lykkedes med en gedigen og iderig indsats fra alle involverede.

Tidsplanen blev holdt, tegningerne er klar og bekræfter at de gode arbejdsforhold for ledelse og de øvrige ansatte bevares, de hjemlige omgivelser for vores patienter og andre gæster fastholdes og endelig, at Det Palliative Team kan forblive i huset. Det er en kerneværdi i vores dagligdag og vores selvforståelse.

Tak til

Der er mange, der skal takkes for det store og mangeartede arbejde, der har præget året 2013.

Ledelse, personale og frivillige, fordi arbejdsglæden ikke blev væk, fordi patienter og pårørende forblev i fokus med nærvær, indlevelse og omhu.

Tak for rådgivernes forståelse og åbne indgang til opgaven, vi har holdt tidsfristerne uden stress.

Tak til bestyrelsen for samarbejdet om den nye udfordring og for den tillid, bestyrelsen viser alle, der tegner det daglige virke på KamillianerGaardens Hospice

Nye tv til patientstuerne

Af Stig Abrahamsen, sygeplejerske

Han var 85 år gammel, og nu sad han dér – for første gang i sit liv – og så gamle filmklip og revyer og hørte den ene sang efter den anden. Alt sammen på fjernsynet, og strikket sammen efter hans eget ønske med fællesnævneren "Poul Henningsen", hans gamle idol.

Han sad fuldstændig opslugt i forundring og glæde. I 1½ time glemte han, at han ikke brød sig om at være alene! 85 år gammel var han, da han for første – og sidste – gang i sit liv så YouTube. Det skete i min aftenvagt, og da jeg mødte på arbejde dagen efter, traf jeg kun hans familie, der nu havde sagt et sidste farvel til ham.

Endnu en gang var jeg blevet bekræftet i, at når man har med meget syge og døende mennesker at gøre, så skal ideer og handlinger, som kan skabe glæde, ikke udskydes til i morgen.

Jeg fortalte de pårørende om aftenens hændelse, og i deres ansigter så jeg, hvor stor en trøst det var for dem at erfare, at deres kære mand og far havde fået den dejlige oplevelse den allersidste aften – så at sige i ellevte time. De takkede mig. Jeg vil hermed sende takken videre til dem, der gjorde det muligt.

På grundlag af en stor donation fra Aalborg Stigsborg Rotary Klub, var alle patientstuerne på hospice – tre dage forinden – blevet forsynet med hvert sit store Smart TV, så patienter fremover kan hygge sig med fjernsyn, film, musik og internet. Hvis ikke medlemmerne af Aalborg Stigsborg Rotary Klub, havde gjort et kæmpe arbejde, og kendt til glæden ved at give, så havde en 85-årig mands sidste aften set anderledes ud.

I skrivende stund er det ca. tre uger siden, at TV-apparaterne blev taget i brug, og jeg har allerede set flere patienter, også ældre, som har haft glæde af de nye muligheder.

En kæmpe tak til Aksel C. Nielsen og alle medlemmer fra Aalborg Stigsborg Rotary Klub for jeres store indsats, og også en stor tak til 2tal Vejgaard Radio og TV, for god teknisk assistance og imødekommenhed. Jeg kunne godt have undt jer alle, at I havde været "fluen på væggen" da den gamle mand oplevede sin sidste aften. Jeg glemmer det aldrig, og det ville I heller aldrig have gjort.

Bæredygtig udvidelse af KamillianerGaarden

Af Anna Mette Exner, arkitekt cand. arch., afdelingsleder Brøgger Arkitekter

Region Nordjylland har besluttet, at KamillianerGaardens Hospice skal udvides med tre hospicepladser i 2014. Vi har som arkitektfirma den glæde at skulle varetage totalrådgivningen på dette arbejde.

Overordnet er vores opdrag at skabe velfungerende fysiske og åndelige rammer for patienter, pårørende og personale. I et eksempel som dette handler arkitektens rolle derfor ikke kun om mursten, æstetik og indretning af patientstuer, men derimod rigtig meget om at skabe optimale rammer for bevægelse rundt om og igennem bygningen, og om samspil mellem KamillianerGaardens ydre facader og indre rumdannelser og rumforløb.

Den nødvendige analyse og behovsafdækning

For at komme med et løsningsforslag, må vi derfor først analysere og forstå den eksisterende bygning og hvordan den fungerer. Vi må forstå brugernes behov og adfærdsmønstre, og konsekvenserne for de faktiske fysiske og åndelige rammer, som regionens beslutning vil påføre bygning og brugerne.

Vi anser det for bæredygtigt at afsøge, om der ligger ubenyttede ressourcer, før vi på bygherrens vegne "løber ud og køber nyt". Det bør være sådan, at den dag vi forlader byggepladsen, har vores indsats ikke kun løst den stillede opgave, men også bidraget til forbedringer i en større sammenhæng, det være sig på bygherrens, byens og samfundets vegne.

Ser man på konteksten og de udvendige byrum foran og omkring huset, dvs. gaden, P pladsen, smøgen, haven, de tilstødende baggårde etc., har byen ikke brug for, at der opføres flere tilbygninger eller "knaster" på KamillianerGaarden. Bygningen er faktisk, som udgangspunkt, et fint og agtværdigt hus, men der har været en del voldsomme bygningsindgreb og tilføjelser, så man har mere lyst til at fjerne og genoprette end at tilføje.

Indenfor i KamillianerGaarden fandt vi en tagetage, hvis indretning var opdelt i bo enheder, som ikke længere var tidssvarende, og hurtigt stod det klart for os, at her lå bygningens største og aktuelt ringest udnyttede ressource. Etagen ligefrem kalder på at blive omorganiseret.

Vi er samtidig, i dialog med brugerne, nået frem til, at det er fundamentalt, at de tre nye patientstuer indgår i et sammenhængende og ligeværdigt afsnit på linje med de to eksisterende afdelinger. Patienter og pårørende på de nye patientstuer skal tilbydes lige så gode forhold som andre, det vil bl.a. sige værdig ankomst, en velfungerende og rummelig patientstue, tryghed, ro, dagslys, nærhed til personale, fællesområder og andre patientstuer, og fleksible muligheder for henholdsvis indadvendt væren og oplevelse af fællesskab.

En løsning inden for den eksisterende ramme

Således kom vi frem til, at det både var ønsket og muligt at optimere den eksisterende bygning, få plads til de nye patientstuer inden for den eksisterende ramme og undgå at bygge flere knaster, som det nyligt opførte trappetårn, uden på huset. Løsningen blev en omorganisering, hvor en del af Det Palliative Team flyttes til tagetagen, som ombygges, og de tre nye patientstuer indrettes som en fælles enklave i nordfløjens stueetage, hvor Det Palliative Team og hospicechef Anette Agerbæk i dag holder til.

Generøsitet i processen og i samarbejdet

Processen og samarbejdet med byggeudvalget, med repræsentanter fra Hospice, Det Palliative Team og Kamillus har været fantastisk. Første gang vi trådte over dørtærsklen til KamillianerGaarden mærkede vi straks den respekt og lydhørhed, hvormed man behandler hinanden her. Dette gjorde sig også gældende i processen med den lange møderække, vi var igennem med personale, frivillige m.fl., hvor vi i fællesskab kortlagde ganske komplicerede strukturer og gradvist analyserede os ind til benet af opgaven. Alle bidrog med, hvad man havde at komme med, lyttede på andre med respekt og var åbne over for arkitekternes nogle gange abstrakte tankebaner. Vi oplevede en ualmindelig velvillighed til at afgive nuværende ”territorier” til fællesskabet med henblik på at få den overordnede kabale til at gå op i en højere enhed.

Hospicetanken er blevet voksen

Af Karen Marie Dalgaard, forsker og projektleder, Palliativt Videncenter, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet

Det første hospice så dagens lys i Danmark i 1992. Hospicetanken har således mere end tyve år på bagen i Danmark og må siges at være blevet voksen. Vi ved jo godt, at voksenlivet kan have sine udfordringer, så hvilke udfordringer kan det tænkes, at hospicetanken står overfor i voksenlivet?

Hospicetanken vandt indpas som et alternativ til den moderne hospitalsdød, men har i de forløbne år bevæget sig fra at være en kritisk modfaktor i en position uden for det etablerede sundhedsvæsen, til at være en integreret del af det samme sundhedsvæsen. Et forhold, der kan beskrives som den lilles kamp mod den store. Hvad kan hospice tilbyde i "kampen" om penge, status, positioner, logikker og værdier. Ud fra de erfaringer jeg har gjort, ved at bevæge mig rundt i feltet, er der for mig ingen tvivl om, at det stærkeste våben, hospicer har, er hospicetanken som hele det grundlag, den palliative indsats bygger på. Hospicetanken er fortsat et vigtigt alternativ, men vi ved også, at alternativer kan udfordres af rådende kræfter. Det kan betyde, at alternativet omformes, bliver til noget andet, indlemmes i det bestående, mister sin egenart eller erstattes af noget andet. Derfor skal vi være bevidste om at fastholde alternativet, værne om det og italesætte det som den vej, vi bør gå i indsatsen for livstruende syge mennesker og deres pårørende.

I England har hospicetanken langt flere år på bagen. Her har man for nylig oplevet, at den gode fortælling om den palliative indsats blev vendt til voldsom kritik. I England er udviklet et dokument til kvalitetssikring af indsatsen for døende mennesker: Liverpool Care Pathway. Dokumentet har for nylig givet anledning til flere avisforsider. Under overskrifter som: *"National scandal", "A pathway to euthanasia"* med en kritik af en professionel indsats præget af ufølsomhed og ligegyldighed. Al snak om Liverpool Care Pathway har siden været ømtåleligt og dokumentet er udfaset i England. Fagfolk, som er involveret i anvendelse af dette kvalitetsdokument i England, fremfører, at det ikke er dokumentet som sådan, der er problemet. Problemet er snarere, at grundlæggende værdier i en patientcentreret indsats som respekt, værdighed og medinddragelse af pårørende ofte er blevet tilsidesat i forbindelse med anvendelse af dokumentet.

Min pointe er, at hospicetanken som ledestjerne, ikke bare på hospiceinstitutioner, men overalt i sundhedsvæsenet kan blive mødt af mange udfordringer. Mit håb er at hospiceinstitutionerne selv, og i samarbejde med det øvrige sundhedsvæsen, vil være med til at fastholde hospicetanken som fundamentet for den palliative indsats, vi tilbyder i det danske sundhedsvæsen.

Hospicer vil uden tvivl blive påvirket af samfundsmæssige strømninger og krav. Det gælder for eksempel de nye krav Sundhedsstyrelsen lægger op til i anbefalinger for den palliative indsats fra 2011: udvidelse af den palliative målgruppe, iværksættelse af en tidlig palliativ indsats, behovsvurdering, uddannelse, kvalitetssikring og forskning. Ved at holde fast i alternativet som en tilgang, hvor det at "tænke palliativt" er fundamentet, så vil det være muligt ikke bare at finde en vej i voksenlivet, men at finde en god vej.

Et år med mange udfordringer

Af Carol Ann Kiel, souschef og afdelingssygeplejerske

I november 2012 flyttede patienter, pårørende og personale tilbage til KamillianerGaarden efter renoveringen. Personalet havde glædet sig meget til at vende hjem og tage det nye hus i brug. Vi brugte nogen tid til at finde os til rette, og vi måtte sande, at det var svært, ikke alt var som vi havde håbet. Men ved fælles hjælp og sammenhold fik vi taget huset til os, og nu er KamillianerGaarden igen blevet vores.

I sensommeren fik vi igen tid og overskud til at tænke på udvikling. Vi fik startet på det store arbejde med at implementere de nye kliniske retningslinjer fra DMCG-PAL (Dansk Multidisciplinær Cancer Gruppe for Palliativ Indsats). Der har været afholdt fagaften, hvor vi hørte inspirerende oplæg fra kollegaer, der har været på kurser, siddet i interessegrupper eller på udvekslingsophold på andre hospicer i Danmark.

På personalesiden har vi sagt farvel til et par sygeplejersker, der ønskede at prøve kræfter andre steder i sundhedsvæsenet. Derudover har vi en sygeplejerske, der har valgt at gå på pension, men ikke helt forlade sit arbejdsliv, så hun er nu tilknyttet vores afløserkorps. Vi har ansat tre nye sygeplejersker som vi glæder os til at arbejde sammen med til gavn for vores patienter og pårørende.

I starten af 2012 blev der afholdt medarbejderudviklingssamtaler. Det var en kærkommen lejlighed for mig som ny souschef/afdelingssygeplejerske til at lære personalet bedre at kende. Nu hvor jeg har talt med alle i plejen kan jeg trække på den enkeltes kompetencer, og sætte disse i spil, så vi altid kan yde den bedste pleje til patienten og dennes pårørende.

Det har været og er en stor oplevelse at samarbejde med de frivillige. Jeg møder altid glade og meget engagerede frivillige, der gør en kæmpe indsats for patienter og pårørende. De er en uundværlig hjælp for os som personale. Jeg har deltaget i flere af deres møder, og jeg var meget glad for at blive inviteret til at være med i den gruppe, der skulle ansætte 10 nye frivillige.

En af mine opgaver, som har været nyt og anderledes for mig, har været at tage imod de mange gæster fra institutioner, universiteter, folkeskoler og andre uddannelsessteder, der alle har ønsket at høre om palliation og om hvordan vi på KamillianerGaarden arbejder med hospicefilosofien. Hertil kommer, at vi har haft flere sygeplejersker på studiebesøg i kortere eller længere perioder.

Den nye store opgave, der nu står for døren, er de tre nye hospicepladser, som vi på nuværende tidspunkt er i fuld gang med. Det bliver et stor og udfordrende projekt for os som personale, men jeg er sikker på, at vi også vil kunne klare denne opgave ved at hjælpe hinanden og finde vores erfaringer fra renoveringen i 2012 frem igen.

Fra hjem til hospice:

Hvordan er forløbet for patienter tilknyttet Det Palliative Team?

Af Mona Kelm-Hansen og Merete Paludan, overlæger, Det Palliative Team, Aalborg Universitetshospital

Det Palliative Team modtager henvisninger på patienter med komplekse palliative problemstillinger. Henvisningerne kommer hyppigst fra egen læge eller fra en hospitalsafdeling. Så snart det er muligt, finder det første møde med patienten sted, det vi betegner som et etableringsbesøg. Besøget kan finde sted enten i patientens eget hjem, på sygehus eller på et plejehjem. Det afhænger udelukkende af, hvor patienten har ophold på besøgstidspunktet. Fra Det Palliative Team deltager så vidt muligt en sygeplejerske og en læge. Vi opfordrer patienten til at invitere eventuelle pårørende med til samtalen. I de tilfælde, hvor patienten har kontakt til hjemmesygeplejen, beder vi desuden patienten om tilladelse til at invitere en hjemmesygeplejerske med.

For Det Palliative Team er formålet med etableringsbesøget at få et overblik over patientens symptomer. Vi er opmærksomme på de problemstillinger, der følger med patientens sygdom, hvad enten de er af fysisk, psykisk, social eller åndelig art. Vi får også et indtryk af de ressourcer, der eksisterer hos patienten og de pårørende – og af om disse ressourcer er tilstrækkelige til, at de kan mestre den givne situation også i tiden fremover. Der er stor forskel på, hvor vidende patienterne er om deres sygdom og prognose – og stor forskel på hvor meget viden de ønsker. Fra Det Palliative Team respekterer vi patientens grundlæggende ønske om informationsniveau. Man vil ofte kunne spørge, om patienten og de pårørende har gjort sig tanker om den sidste del af livet. Hvis der er åbenhed over for at tale om dette emne, er det ofte naturligt for os at nævne hospice som ét muligt opholdssted ved livets afslutning. En del patienter har allerede forud for etableringsbesøget gjort sig klart, at de har ønske om at afslutte deres liv på hospice. Andre har et ligeså klart ønske om at dø hjemme. Det Palliative Team kan støtte patienten og de pårørende i en afklaring af ønske om dødssted. For mange kan det være en hjælp i god tid at få en rundvisning på hospice, og denne mulighed nævnes ofte under etableringsbesøget. Hos mange patienter er der berettiget stor tvivl om, hvor komplekse symptomer, der vil opstå i sygdomsforløbet, og det kan være svært at forudsige om det vil være trygt for patienter og pårørende med en hjemmedød. I disse tilfælde kan det være en støtte for familien at vide, at der vil være løbende kontakt til Det Palliative Team og at spørgsmålet om ønsket dødssted kan bringes op igen efterhånden som sygdommen udvikler sig.

I tiden efter etableringsbesøget er kontakten til patienter og pårørende ofte baseret på telefonkontakt med den tilknyttede sygeplejerske og læge. Afhængig af patientens og de pårørendes behov kan der være parallelle forløb, hvor øvrige af Det Palliative Teams medlemmer inddrages. Det kan dreje sig om fysioterapeut, socialrådgiver, psykolog eller præst. Hjemmesygeplejerske og egen læge er vigtige samarbejdspartnere for Det Palliative Team i forløbet. Det gælder både ved akut opståede problemer, som ikke kan håndteres per telefon, og ved tilbagemeldinger om patientens generelle tilstand og sygdomsudvikling. I mange tilfælde bliver der behov for et genbesøg fra teamets sygeplejerske og/eller læge, når patientens helbredstilstand forringes.

Når døden nærmer sig uafvendeligt, er det væsentligt at afklare om patienten skal på hospice. Det Palliative Team bidrager til denne afklaring, ved at vise fotos fra hospice, og informere om praktiske forhold og om de muligheder de pårørende har under patientens eventuelle hospice-ophold.

Når patienten indlægges på hospice, overleverer Det Palliative Teams kontaktpersoner information om patienten og de pårørende til hospicesygeplejerskerne. Patienten vil stadig blive mødt af de samme læger, idet Det Palliative Team varetager behandling af patienterne på hospice. Det samme gør sig gældende for resten af Det Palliative Teams medlemmer: fysioterapeut, social-

rådgiver, psykolog og præst. Ofte vil forhåndskendskabet til patienten give et godt grundlag for en behandlingsplan, som gør at der hurtigt kan tages hånd om de behov, som patient og pårørende har så snart patienten er blevet indlagt på hospice.

Besøg på et "landhospice"

Af Mette Albæk Christensen og Lisbeth Halager, sygeplejersker

Fra de første hospicer blev "født" i Danmark har der været tradition for udvekslingsbesøg på tværs af hospicerne hvert år i ugerne 43 og 44. I dette efterår søgte vi om at komme til Hospice Djursland. Vi ville gerne følges ad, da fire øjne ser mere end to, og fordi det giver bedre mulighed for refleksion, når det er fælles oplevelser, der drøftes. Vi ønskede Hospice Djursland, fordi de har arbejdet med flere større projekter, som har vores interesse, og som måske kan inspirere os i udviklingen indenfor palliation i vores eget hus KamillianerGaardens Hospice. På Hospice Djursland er ansat en udviklingssygeplejerske på fuld tid, hvilket muliggør gennemførelse og implementering af større udviklingsprojekter.

På forhånd havde vi tænkt, at vi ville se nærmere på tre projekter:

S-tilgangen, som har fokus på seks områder af betydning for en god livsafslutning: symptomlindring, selvbestemmelse, sociale relationer, selvbillede, sammenhæng/mening og samtykke/accept. Vi havde læst om S -tilgangen i en artikel i fagbladet Sygeplejersken, men spørgsmålet var, hvordan fungerer den i praksis?

Projekt Måltidsstøtte, hvor alle aspekter af et måltid er gennemarbejdet og beskrevet: fra madens konsistens til hjernes funktion, og fra spiseredskaber til appetitstimulering. Det er et stort og imponerende projekt, men spørgsmålet var, hvordan bliver den viden brugt i dagligdagen?

Kliniske retningslinjer fra DMCG-PAL (Dansk Multidisciplinær Cancer Gruppe for Palliativ Indsats). På nationalt plan er der de sidste tre år blevet arbejdet med at undersøge, hvad der er forskningsmæssigt underbygget med hensyn til pleje og behandling i det palliative felt. Dette arbejde afstedkommer, at der løbende godkendes nationale kliniske retningslinjer, som skal implementeres lokalt. Vi var nysgerrige på, hvordan de på Hospice Djursland effektuerede implementeringen?

Da vi så kom til Hospice Djursland, var der mange andre ting, vi lagde mærke til eller hvor vi tænkte: Det er smart. Der var for eksempel holdere til skilte på dørene, stabile fodskamler, et puslespil lå fremme, så de der kom forbi, kunne fordybe sig, finde en brik og derved få et lille "frikvarter". Der var opslagstavler til børnetegninger, elektroniske patientjournaler, (som vi blev ret varme på), og onsdagsbar for pårørende som blev ledet af en frivillig, små søde serveringsbakker fra Marimekko, bare for at nævne nogle ting.

Hospice Djursland er et dejligt, stort og smukt beliggende hospice. Vi blev misundelige på den indendørs rummelighed, der bidrager til mange steder, hvor patienter og pårørende kan sidde, og med rigtig god plads i depoter, rummelige stuer og store badeværelser. Vi fandt ud af, at KamillianerGaardens Hospice er et byhospice – sådan blev det omtalt. Det er sandt nok, men sådan har vi ikke tænkt om vores hospice tidligere. Der er smukt på landet, men der er også fordele ved at hospice ligger i byen. På KamillianerGaardens Hospice nyder vi godt af, at have et sygehus "i baghaven", og busser og tog til døren.

Med hensyn til vores tre fokusområder var det spændende og inspirerende at se, hvordan de arbejder på Hospice Djursland. Mange ting fungerer rigtig godt for dem. Vi fik øje på flere områder, vi kan arbejde videre med. Vi skal ikke kopiere Hospice Djursland, men vi kan bruge ideer derfra i vores daglige arbejde på KamillianerGaardens Hospice.

Vi lærte meget på vores studietur til Hospice Djursland. Kunsten er nu, at føre de bedste af vores nye ideer ud i livet.

Som Piet Hein skrev:

"Kunsten er ikke at få en idé. Enhver kan med lethed få to. Kunsten er den mellem to eller fler' ganske almindelige hverdagsidéer, at se hvilken én der er go".

En stærk oplevelse som frivillig på hospice

Af Lene Holm Mortensen, frivillig på KamillianerGaardens Hospice, Aalborg

Det var en dag, hvor jeg var værtinde ved Middagsmaden. En mand på min egen alder sad med ved middagsbordet. Han var meget snakkesalig, men lidt bleg. Han havde patientarmbåndet på, så jeg blev klar over at han var en indlagt patient.

Min rolle som værtinde ved bordet begyndte den dag med en snak om vind og vejr, og hvad der ellers foregik i hverdagen. Vi kom til at snakke om hospicehaven, som jeg er meget engageret i som have-frivillig. Han spurgte humoristisk, om ikke jeg også kunne ordne hans have, som var en stor landbohave et sted i Nordjylland – en egn, som jeg kender særdeles godt.

Så begyndte vores snak at ændre sig. Det viste sig, at vi havde mange fælles bekendte, og havde været de samme steder, da vi var unge. Vi mindedes ”de gode, gamle dage”, og det udviklede sig til, at jeg skulle hilse den og den. Jeg gjorde ham opmærksom på, at så ville jeg overskride min tavshedspligt, med mindre han gav tilladelse til det, hvilket han gjorde.

Da vi havde snakket sammen i lang tid, udbrød han pludselig meget overrasket: ”Jamen, klokken er jo over to. Jeg har hel glemt at jeg er syg! Jeg skulle jo have sovet til middag. Nu kan det ligeså godt være, så jeg bliver her og drikker kaffe med dig”.

Så tilføjede han: ”I morgen kommer min kone, hende skal du hilse på, for hun kender jo også alle dem, vi har snakket om”.

Bagefter tænkte jeg meget over vores samtale. Jeg følte bestemt, at han nød samtalen. Han var helt afslappet og fri i sin tale. Minderne og nostalgien vældede frem, og han blev så ivrig og levende i løbet af samtalen, at han helt glemte sygdommen for en stund. Han fik lov til at leve på minderne denne korte stund, og det gav ham lidt livsmod.

I min funktion som frivillig oplevede jeg at være nærværende, lyttende og givende til stede i samtalen. Det var selvfølgelig et held, at vi, patienten og jeg, havde fælles bekendte fra vores ungdom, men på den måde medvirkede jeg til, at han pludselig, igennem alle de minder, han havde fra sin ungdom, oplevede det levede liv.

Det var en stærk og god oplevelse for mig. Det lærte mig, hvor gensidigt givende mødet med mennesker kan være, når man arbejder som frivillig på et hospice.

Det gælder om at få lagt alt i de rette hænder

Af Karen Risgaard, pårørende og sekretær i Hjernetumor Foreningen

Jeg er ofte i min egenskab af sekretær i Hjernetumor Foreningen, og i mit arbejde som fysioterapeut, stødt på personer, som bliver skræmte og viger tilbage for at blive henvist til Det Palliative Team, og endnu værre, hvis der er tale om indlæggelse på hospice. Det er sikkert, fordi begge områder for mange mennesker er ensbetydende med døden og livets afslutning, og bliver de henvist, er det for dem ensbetydende med, at det sidste håb er ude.

Jeg har i flere tilfælde kunnet ændre lidt på denne opfattelse ved at fortælle min personlige historie, som kun rummer gode minder – ja faktisk anser jeg det for "min redning". For netop hjælpen fra Det Palliative Team og hospice gjorde at jeg kunne være dér 100 % for min mand, og at jeg kunne opretholde et godt forhold til min datter, som jeg trods alt skulle leve videre med.

Det er mere end to år siden min lille familie var i kontakt med Det Palliative Team og KamillianerGaardens Hospice, men jeg tænker stadig tilbage på tiden med varme og taknemmelighed trods de triste omstændigheder.

Min mand blev diagnosticeret med en hjernetumor i marts 2010. Han blev opereret, fik stråler og kemoterapi, og alt gik planmæssigt. Han havde det så godt, at han næsten kunne arbejde, som han plejede, mens han modtog behandlingen.

10 måneder efter sygdomsdebut fik han symptomer på at tumoren var begyndt at vokse igen, og da han allerede havde fået Avastin (kemoterapi), som man normalt bruger i fase 2, var der desværre ikke flere behandlingstilbud til ham. I stedet fik vi tilbud om at blive koblet på Det Palliative Team. Selv om det var skræmmende, og et tegn på det uafvendelige, var det også en tryghed for mig at vide, at jeg havde hjælpen i ryggen, især fordi han en overgang fik daglige epileptiske anfald, og derfor ikke turde være alene.

Han fik lammelser i hele højre side af kroppen, og han begyndte at miste sproget. Det var her vores problemer for alvor begyndte. Det er fortvivlende ikke at kunne udtrykke sig, og det er fortvivlende ikke at kunne forstå, hvad det er, ens kære gerne vil udtrykke. Det skar mig i hjertet, når jeg, efter flere forgæves forsøg, oplevede en mand, der trak på skulderen og opgav at gøre mig begribelig, hvad det var, han ville. Der skete også det, at han ikke længere kunne finde ud af at betjene det anselige antal fjernbetjeninger, der ofte findes i et hjem. Han kunne ikke længere styre tv og musikanlæg, og det fratog ham den sidste glæde han havde, nemlig at lytte til musik. Det gjorde ham så afmægtig, at han blev vred og skældte ud. Da hans erkendelse af egen formåen også var blevet påvirket af tumoren, kunne han ikke længere se, at det var ham selv, der var skyld i miseren, så han gav mig skylden. Han kaldte mig f. eks. idiot, og fordi hans sprog var så begrænset, samtidig med at han fremturede, gentog han ofte det samme ord mange gange, så det blev en stor grim svada, der kom.

Vores hjemmeboende teenagedatter var på det tidspunkt i gang med at skrive en vigtig opgave i gymnasiet, og det gik en dag helt galt, da han råbte ad mig. Hun blev vred og skældte ham ud – surrealistisk at det kunne ske i vores ellers intellektuelt orienterede familie, hvor man taler pænt til hinanden. Min datter meddelte fortvivlet, at hun ikke kunne skrive opgave, med en far der hele tiden skældte ud og krævede min fulde opmærksomhed for ikke at "gå i spåner eller flippe ud". Hun havde brug for ro for at kunne koncentrere sig, og det var i forvejen svært for hende med en dødssyg far.

Mit dilemma var således om jeg skulle sende min datter eller min mand ud af huset – en af dem måtte væk for at give hende ro til at skrive hendes opgave og

for at skabe ro for os alle tre. Jeg valgte at ringe til vores kontaktsygeplejerske i Det Palliative Team, og hun tryllede en plads frem på hospice dagen efter!

Heldigvis havde min mand, inden han mistede sproget, sagt til mig, at han stolede på, at jeg vidste bedst, og jeg derfor kunne bestemme, hvad der skulle ske. Han lagde så at sige sin skæbne i mine hænder. Han havde på den måde, på forhånd afgivet en slags informeret samtykke. Hvilket held, for han kunne jo ikke se og forstå, at vi var tyndslidte. Datteren over, at han hele tiden skældte ud på mig. Jeg over at passe en mand, der hastigt mistede sin førlighed, sit sprog og sin erkendelse af egen formåen. En mand, som ikke turde være alene, fordi han intet kunne, og som i øvrigt ikke ville have, at vi fik hjælp ind i huset, for det klarede jeg jo så udmærket!

De 14 dage på KamillianerGaardens Hospice blev redningen for min datter og jeg. Hun fik skrevet en god opgave, og jeg fik sovet, indhentet lidt social aktivitet, og ikke mindst, så fik jeg, via samtaler med personalet på hospice, mere styr på det fremtidige liv – både det nære og det lidt mere fjerne.

Min mand kom hjem igen efter 14 dage, og det blev han så positivt overrasket over, at han blomstrede op, og faktisk fik to gode måneder, inden jeg igen måtte kapitulere og lade ham indlægge på hospice, så andre kunne hjælpe med at tage hånd om ham.

I denne omgang fik hele familien 11 dage i et dejligt omsorgsfyldt miljø, hvor vi alle fik støtte, omsorg og kærlig pleje. Det særlige ved hospice er jo nemlig, at der ikke bare gives omsorg for patienten, men også for de pårørende. Det giver det overskud man har brug for, når man skal tage afsked med en elsket person.

Jeg har ofte tænkt på, hvordan tingene kunne have udviklet sig, hvis min mand ikke på forhånd havde overgivet mig ansvaret for at finde den bedste behandling og pleje til ham. Tænk hvis jeg havde skullet lade det være op til en mand uden reel erkendelse af egen sygdom og formåen at være den, der tog de afgørende beslutninger om familiens ve og vel. Min datter ville i så fald have været tvunget til at flytte ud af huset, og det i en periode af hendes liv, hvor også hun havde stor brug for mig. Hvordan havde jeg fået hjulpet hende igennem sorgen, hvis jeg havde svigtet hende dengang? Hvordan havde jeg selv fundet overskud til at være der for ham, hvis jeg også skulle klare alt det hjemlige uden hjælp?

Mit råd til de mennesker jeg kommer i kontakt med igennem mit arbejde, og i mit foreningsarbejde, er derfor, at de i god tid skal få snakket om de muligheder, der er for den sidste tid. Man kan love sine pårørende at pleje dem hjemme, så længe det kan lade sig gøre og så længe det er det bedste. Men det er ikke sikkert at det reelt er muligt, eller det bedste, når døden nærmer sig.

For os var det bedste helt sikkert hospice – vi fik lagt vores liv i de rigtige hænder!

En god oplevelse i en ubarmhjertig tid

Af Erik Brøndum, pårørende på KamillianerGaardens Hospice

Min Lisette, en patient på hospice i Aalborg.

Det var den 27. juli i år, jeg mistede min elskede hustru Lisette. Jeg sad med hende i hånden, da hun kort før kl. 22 sendte mig et sidste blik, og døden indhentede hende efter næsten fire måneder på KamillianerGaardens Hospice.

Jeg ved ikke hvad jeg skulle have gjort, hvis jeg og min Lisette ikke havde været og boet på det dejlige sted, hvor tiden – der blev lang – blev opfyldt med langt mere end almindelige rutiner. Jo dagene gik, som tiden der skulle finde sin slutning i al sin sorg. Det vidste vi begge to!

Derfor var det godt, at vi kunne bo og indrette os med lidt egne møbler og billeder, så vi følte os hjemme med minderne hængt op på væggene. Men langt mere gjorde det dejlige og nærværende personale tiden lindrende. Og det gælder alle i huset fra bund til top. Det hyggelige nærvær, der kendte sine begrænsninger, gjorde opholdet mere end godt. Den gode kreative snak kunne også blive ført ud i livet og gjort aktuel, hvilket var med til at gøre hverdagsrutiner til oplevelser. Tiden var lang, og sygdommen tærende, og gjorde opmærksom på den slutning, der ildevarslende nærmede sig. Jo, jeg græd, mest for mig selv, jeg skulle miste, og det var frygteligt.

"Mal Erik – mal!" Sådan kunne Lisette sige, dengang hun stadig kunne sætte ord sammen. Så hyggede hun sig og vidste, at jeg var i gang med noget, der kunne få et smil frem. Når jeg så sad og småklukkede for mig selv, blev hun nysgerrig efter, hvad jeg havde fundet på af finurligheder på det maleri, jeg var i gang med. *Hotel Paradis*, billedet som jeg startede med at male kort efter, at vi begge blev indlagt den 3. april. Min indlæggelse sluttede dog tre dage efter, men heldigvis kunne jeg blive boende sammen med Lisette, så vi stadigvæk kunne falde i søvn med hinanden i hånden. Kald det blot kærlighed, det er det! Mit billede af Hotel Paradis, der afspejler livet på KamillianerGaardens Hospice,

Rødvin med glimt i øjet

Hjertefryd på Hospice

blev sluttelig og endeligt færdig på dagen den 27. juli! Vi er der alle sammen, alle på KamillianerGaardens Hospice, og dem der ikke kan ses på billedet, de står blot bag huset!

Af de gode dage, hvor en oplevelse på trods af sygdommen stadig kunne registreres og opfanges af Lisette, vil jeg specielt fremhæve to kulinariske af slagsen. Begge oplevelser fik Lisette af Norma (social- og sundhedsassistent), der gjorde indtagelsen af maden til noget helt særligt. Oplevelse et var Marys (køkkenleder) dejlige mad, ikke at forklejne som den bedste af slagsen, men den blev én gang sat ud af spillet. Jeg blev sendt i byen for at købe en pizza. Om det så skulle være noget særligt, kan diskuteres, men borddækningen – hallo: Da jeg kom tilbage med den varme sprøde pizza i sin papkasse, var bordet dækket op og pyntet med hjerter formet af røde blade plukket på roserne, der stod i vasen på bordet. Bestemt – det er sikkert og vist – at nydelsen af den pæne pizza i papkassen nu kunne nydes meget bedre ved det veldækkede bord, der var pyntet med de røde hjerter.

Billedet er færdigt og indrammet

Oplevelse to blev måske den største og mest uforglemmelige af slagsen. Lisette elskede sit glas rødvin, der var fast tilbehør, når aftensmaden skulle indtages. Den fremskredne sygdom gjorde efterhånden, at det var svært at drikke af et glas, også selvom der var tud på. Og hvad gjorde Norma så? Hun tog en sprøjte, tog nålen af, og fyldte sprøjten med rødvin, der mellem læberne stille og roligt fyldte munden og pirrede smagssansen, så det blev en fornøjelse. Bare blikket, øjnene der plirrer og den tydelige smagen på vinen gjorde indtagelsen til en glædelig og taknemmelig oplevelse at se og høre på.

Selvfølgelig kunne jeg beskrive og fortælle meget mere, når opholdet blev næsten fire måneder. Det kunne jeg godt, men vil slutte nu, hvor en fortsættelse sagtens kunne følge med beskrivelsen af Hotel Paradis – et maleri der blev til under opholdet på KamillianerGaardens Hospice. Og det skulle gerne ende med en novelle med billedet Hotel Paradis som hovedperson.

"Tusind tak!" Det er alt for lidt at sige, men jeg mener det. Tak til alle, jeg er dybt taknemmelig. Hvor har I været søde ved min Lisette – og mig!

TAK!

En lille historie om tilblivelsen af et maleri

Af Karin Nørgaard Olesen, sygeplejerske

Hospice var i flere måneder et hjem for Erik Brøndum og hans hustru. I den tid fik Erik Brøndum inspiration til at male et maleri, og som nattevagt var det en stor fryd at se dette maleri blive til.

Jeg fik den vane, de nætter, hvor jeg var på arbejde, at liste ind på patientstuen, og med en lille lommelygte studere de nye penselstrøg. Erik lå vågen ind imellem, og så hilste vi tavst på hinanden, og med tommelfingeren opad gjorde jeg tegn til, at de nye penselstrøg var godkendte. Vi smilede til hinanden og jeg listede stille ud selvsagt efter at have sikret mig at hustruen lå godt og trygt. Jeg glædede mig altid til denne utraditionelle oplevelse.

Vi fik alle hver især på hospice en trykt kopi af maleriet, og hver gang jeg ser billedet, tænker jeg på den store kærlighed, der var på denne patientstue, og på nattens tavse budskab.

De frivilliges indsats – en del af hverdagen på hospice

Af Inger Grønhøj, frivilligkoordinator

Som led i at skrive dette indlæg til KamillianerGaardens Hospice' årsberetning om den frivillige indsats har jeg taget min slidte Mayland-kalender for 2013 frem for at hjælpe hukommelsen på gled. Jeg bliver helt forpustet, når jeg ved hjælp af kalenderen får gjort status over alle de aktiviteter som de frivillige enten har stået for eller har medvirket til, både i og uden for huset.

Hvad har vi været specielt optaget af i 2013?

Både *forankring* og *fornyelse* er nøgleord, som er dækkende for frivilligområdet i 2013.

Efter hjemflytningen til det nyrenoverede hospice, som jo fandt sted i slutningen af 2012, var de første måneder af 2013 fortsat præget af, at mange hverdagsrutiner for de frivillige var blevet ændret som følge af den nye rumplan og indretning i huset. Mange ting fik nye pladser og det foregik med mange forskellige meninger om, hvordan f.eks. køkkenskabe og skuffer kan indrettes mest hensigtsmæssigt. På de to etager, hvor der er patienter, blev der installeret avancerede kaffeautomater med alle moderne typer kaffe, så der blev studeret manualer for at finde ud af at betjene det nye kaffebrygningsudstyr. I forbindelse med de frivilliges værtsrolle ved måltiderne skulle arbejdsrutinerne også omlægges. Tidligere blev der f.eks. dækket bord på begge etager, hvor der i dag kun er én spisestue. Det giver mere ro omkring måltidet, og reducerer antallet af gange, hvor frivillige skal op og ned af trapperne.

Omhyggelig ophængning af malerier på de nymalede vægge i fællesrum og på patientstuer foregik også i et samarbejde med de frivillige. De frivillige i havegruppen fik travlt med at genetablere haven og slette alle udendørs spor af byggeplads.

2013 blev året, hvor de frivilliges elektroniske vagtplan for alvor blev forankret som et meget nyttigt organisatorisk hjælpemiddel. De frivillige har, med få undtagelser, taget denne elektroniske bookningsmulighed til sig. De nyder, at de selv kan booke middags- og aftenvagter, hvor de skal fungere som værter ved måltiderne eller eftermiddagsvagter. De frivillige er travle mennesker med mange gøremål uden for hospice, derfor har de behov for at få planlagt opgaverne på hospice, så de passer ind i deres personlige kalendere. Den elektroniske vagtplan er derfor en stor lettelse for både frivillige og koordinator, og sparer mange telefonopkald.

I foråret 2013 rekrutterede vi 10 nye frivillige til KamillianerGaardens Hospice, således at der i sidste halvår af 2013 har været 59 aktive frivillige, der udgøres af 55 kvinder og 4 mænd.

Blandt de nye frivillige er der et par unge studerende, og tre som stadig er på arbejdsmarkedet. Det har været et friskt pust og har bragt gennemsnitsalderen for de frivillige ned på 67 år. Den typiske hospice-frivillige er altså fortsat en moden, aktiv kvinde.

Det er støtteforeningen Kamillus, der organiserer det frivillige arbejde, og afholder udgifterne til driften af den frivillige indsats. Foreningens drift hviler udelukkende på indtægter fra medlemskontingenter og donationer fra velgørende foreninger og fonde. Derfor er fundraising en vigtig aktivitet, og har for støtteforeningens bestyrelse været et fokusområde i 2013.

Fundraising kræver imidlertid mange ressourcer, så bestyrelsen har ønsket at få kontakt med en "ny type frivillig" med interesse og kompetencer i forhold til at skrive ansøgninger til fonde, foreninger, loger og menighedsråd. Projektet er lykkedes, og der er indledt samarbejde med to frivillige fundraisere. Den ene er i forvejen hospice-frivillig, og den anden stod på venteliste til at blive frivillig på hospice.

Kamillus' frivillige har i løbet af 2013 leveret et stort og betydeligt arbejde. Kerneopgaverne er fortsat værtsrollen ved middags- og aftensmåltidet i spisestuen, samt eftermiddagsvagten, hvor den frivillige bidrager til at skabe hygge i dagligstuen i eftermiddagstimerne og hjælper patienter, pårørende og gæster med eftermiddagskaffe eller andet.

(Se bilag om hvordan den frivillige indsats er fordelt på forskellige opgaver).

Alt i alt har 2013 været et godt år for det frivillige arbejde på KamillianerGaardens Hospice.

Tak til de frivillige for jeres tid og engagement. I gør en positiv forskel for patienter, pårørende og ansatte på hospice, og er dermed "krymlet på toppen af kagen".

Det store kagebord

Af Hanne og Poul Klingberg, frivillige på KamillianerGaardens Hospice

Ofte opstår der mange gode hyggestunder, når patienter, pårørende, personalet og frivillige mødes om den fælles spisning om aftenen.

Under et sådant aftensmåltid, engang i foråret 2013, hvor vi var værter, fik kreativiteten lov til at blomstre, og et nyt frivilliginitiativ blev skabt: *Det store kagebord, som vores bedstemor lavede det.*

Det var Hanne, der kom på ideen og det tog ikke mange øjeblikke før bordet summede med ideer og forslag til afvikling af kagebordet. Alle kom med forslag. Bordet skulle dækkes med gamle blondeduge og fine kaffestel osv. En af de pårørende meddelte straks, at hun havde to gamle kopper stående, som hun gerne ville forære hospice. Alle omkring bordet var enige om, at udvalget af kager skulle være bredt, og gerne med kager, som hørte bedstemors tid til.

I den efterfølgende tid blev konceptet udviklet yderligere og godkendt af hospicechefen. Noget af porcelænet og blondedugene købte vi i genbrugsbutikker, men en stor del af kopperne og kanderne blev foræret af pårørende, samt venner og familie, som hørte om projektet.

Det store kagebord blev afviklet første gang den 17. juli kl. 15-16:30. Forinden var der sat opslag op og delt foldere rundt til patientstuerne. På grund af de særlige omstændigheder på et hospice, kan man aldrig på forhånd vide, om der vil komme mange eller få, men vi håbede på pæn tilslutning til arrangementet. Det blev en stor succes! Der var mange deltagere og stemningen omkring kaffebordet var høj. Mange kom med positive kommentarer til initiativet, og der udspandt sig mange muntre bemærkninger til det brogede kaffestel, som for eksempel: *"Sådan et stel havde vi også derhjemme*". Den gode stemning spredte sig til patientstuerne, hvor de patienter, som foretrak at blive på deres patientstue, fik serveret kaffe og kage på fint pyntede bakker.

Samme dag var der kommet to nye patienter, som deltog sammen med deres pårørende. Et barn spurgte efterfølgende sin far: *"Tror du, at du skal have <u>så</u> mange kager hver dag!".* Den lille purk var tydeligvis meget begejstret for udsigten hertil.

Efter at have afviklet endnu tre succesrige eftermiddage med Det store kagebord i henholdsvis september, november og december er vi også begejstrede, og indtil videre er det planen at gennemføre arrangementet en gang hver anden måned.

Der har været forskellige kager fra gang til gang, så der har blandt andet været serveret boller, marmorkager, kikskager, æblekager, lagkager, fedtebrød og småkager. Hospicekøkkenet yder et stort bidrag, og andre kager bliver lavet af frivillige i det lille køkken ved spisestuen. Det virker tillokkende, når duften fra bagværket spreder sig på hospicegangene og ind på patientstuerne. Dorte fra køkkenet deltager, både som frivillig hjælper og som gæst. Hun er med sit gode humør med til at sprede en god og let stemning blandt alle deltagerne.

Vi ser allerede nu frem til mange hyggelige arrangementer med Det store kagebord i 2014.

Den gode død findes den?

7. Nationale kongres i Foreningen for Palliativ Indsats, afholdt i Fredericia den 21.-22. juni 2013

Af Ragnhild Behrendt og Winnie Søndergaard Jensen, sygeplejersker

KamillianerGaardens Hospice er en arbejdsplads, hvor vi som ansatte ofte opfordres direkte til at søge efteruddannelse og kurser.

Derfor og fordi det overordnede tema på den 7. Nationale kongres i Foreningen for Palliativ Indsats var: ”Den gode død findes den? ”, hvilket lød meget spændende, udfordrende og også lidt provokerende, drog op mod halvdelen af hospicepersonalet afsted meget tidligt en juni morgen. Alle fik en tjenestefri dag og brugte så en fridag til den to dags kongres. Det var medvirkende til, at så stor en andel af personalet kunne komme af sted. Der var arrangeret samkørsel, så snakken gik lystigt i bilerne ned gennem Jylland (så lystigt at en medpassager ikke lagde mærke til et temmeligt langt og omfattende vejarbejde undervejs, og en anden bil var en tur om Middelfart).

Vel ankommet blev vi registreret og skulle have lidt morgenmad inden åbningen kl. 10.

KamillianerGaardens præst, Ole Raakjær, som er formand for Foreningen for Palliativ Indsats, bød velkommen og åbnede kongressen, og så var vi i gang!

Første oplægsholder, Michael Hviid Jacobsen, professor og studieleder på Master i Humanistisk Palliation på Aalborg Universitet, havde valgt at kalde sit oplæg: ”Den gode, den onde og den grusomme død”. En god start på dagen med en mand, der brænder for palliation.

Næste mand på podiet, Simon Woods er, som navnet nok antyder, englænder. Vi var flere, der måtte til at spidse ører. Godt, at det stadig var først på dagen. Hans stillingsbetegnelse, som er meget lang, vil vi ikke gå nærmere ind i, men han er blandt andet sygeplejerske, ph.d., forfatter og er tilknyttet universitetet i Newcastle. Hans oplæg gik på de etiske problemstillinger omkring ens egen selvbestemmelse ved livets ende. Spændende!

Og så var der frokost, en mageløs en af slagsen. Vi spiste virkelig godt på Trinity Hotel og Konference Center, hvor kongressen foregik.

Da vi, godt forspiste, skulle i gang igen, var det tid for workshops. Vi havde hver især udvalgt fire blandt otte mulige workshops. To af vores kolleger fra KamillianerGaardens Hospice, Lisbeth Halager, sygeplejerske og Master i Humanistisk Palliation, og Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut, havde hver deres workshop. Det var meget fristende at gå ind og høre disse, men forfatterne af denne beretning valgte anderledes, da vi nok får lov at høre deres guldkorn på hjemmebane. Resten af eftermiddagen gik med workshops, lige bortset fra en enkelt kaffepause og udlevering af værelsesnøgler.

Inden aftenens program var der tid til afslapning. Det var lidt forskelligt, hvad vi hver især havde behov for, for at få hjernen til at gå lidt ned i gear. Nogle gik en tur i regnen, andre lagde sig på sengen med fjernbetjeningen i den ene hånd og et glas Asti i den anden.

Inden festmiddagen blev der varmet ved operachef Jesper Buhl og pianist Hanne Buhl med: ”Folk, der synger sammen, slår ikke hinanden ihjel!”, hvilket gav anledning til et godt grin.

En stor del af sådan en kongres er det sociale fællesskab. En aften med festmiddag og hyggeligt samvær på kryds og tværs er guld værd. Men vi var dog fornuftige og gik nogenlunde tidligt til ro, da vi jo også skulle i fuldt sving om lørdagen.

Lørdagens program startede kl. 9, med Jan Brødslev Olsen, lektor i socialpsykologi, ph.d., Aalborg Universitet, der holdt et spændende oplæg: ”Er døden et dementi af håbet? ”

Efter frokost var der, som den foregående dag, workshops på skemaet.

Til allersidst kom Anders Lund Madsen på banen, hvor nærmere præsentation vist er unødvendig. Vi tør godt sige, at for størstedelen af tilhørerne, var det et meget festligt indslag. Tænk, at døden kan være så morsom, hvis det da egentlig var det, det gik ud på?

Ole Raakjær, der havde indledt kongressen, sluttede af med at spørge: ”Den gode død fandt vi den?” Det gjorde vi måske/måske ikke, men vi fik i hvert fald to dage fyldt med meget dygtige oplægsholdere, megen lærdom, eftertænksomhed, refleksion og masser af hyggeligt samvær med andre, der arbejder indenfor vores felt. Der var temmelig stille i bilerne på vej hjemad.

Tusind tak for to dejlige dage, og tusind tak til den bedste arbejdsplads, der gør dette muligt. Det er skønt for sådan et par nattevagter at få accept til at deltage i en kongres som denne, hvor det faglige udbytte er stort, og hvor det samtidig er muligt at være sammen med mange kolleger. Det hele på en gang!

Samarbejde mellem patient og frivillig – et eksempel

Af Jane Gulbæk, tidligere patient på KamillianerGaardens Hospice og Grete Iversen, frivillig

Hvem er jeg?

Mit navn er Jane Gulbæk, jeg er 56 år.

For godt to år siden begyndte jeg at få nogle smerter, der strålede ned i venstre ben. Da jeg har arbejdet i mange år med tungt arbejde som social- og sundhedsassistent og pædagog, tænkte jeg, at det var slid derfra. Men virkeligheden viste noget andet – jeg havde fået metastaser i bækkenet efter en underlivskræft, der ikke var blevet opdaget.

Jeg fik i første omgang nogle behandlinger, der virkede godt. Da der igen var sygdomsaktivitet i foråret 2013, fik jeg derfor den samme behandling igen. Denne gang kunne jeg bare ikke tåle den, og mine tre børn blev kaldt på hospitalet, da man frygtede, at jeg var ved at dø.

Heldigvis gik det ikke så galt, og i stedet blev jeg overført til KamillianerGaardens Hospice, hvor jeg havde ophold i flere måneder, imens jeg ventede på en anden bolig.

Mens jeg ventede, kom jeg til at tænke på, at min yngste søn, der havde mistet sin far ved et trafikuheld nogle år tidligere, ville komme til at mangle nogle at dele sin livshistorie med. Bedsteforældrene var heller ikke til rådighed i relation til det formål. Jeg begyndte derfor at lege med tanken om at lave nogle mindebøger eller mindemapper til min søn om hans liv. Men på grund af min begrænsede fysiske bevægelighed, hvor jeg blandt andet ikke længere kunne sidde op, ej heller havde fuld bevægelighed i arme og hænder, havde jeg svært ved at se, hvordan det skulle blive muligt. Jeg klagede min nød til sygeplejerskerne på hospice, der straks kom op med en ide: De frivillige.

Her kommer jeg så ind.

Mit navn er Grete Iversen. Jeg er 76 år og har været frivillig på KamillianerGaardens Hospice i 12 år. Mine opgaver på hospice består bl.a. i at være værtinde ved måltider, sørge for at der bliver dækket et pænt middags- eller aftensbord, så patienter og pårørende kan nyde hinandens samvær ved måltiderne. Desuden er jeg besøgsven for indlagte patienter, der måske ikke har pårørende i byen, og dermed ikke får så mange besøg. Jeg er også besøgsven for patienter, der bliver udskrevet til eget hjem, og ønsker lidt afveksling i hverdagen eller hvor en ægtefælle har behov for aflastning. Kontakten til patient og pårørende opstår ved, at en sygeplejerske tager kontakt til frivilligkoordinator, som så finder en frivillig, der er interesseret.

I sommer blev jeg besøgsven for Jane, der dengang var indlagt, og som Jane selv har beskrevet, havde givet udtryk for, at hun havde behov for hjælp til at lave mindemapper til sin søn.

Vi faldt meget hurtigt i god tråd med hinanden. Jane fortalte om sit ønske og behov for at lave noget til sin søn om hans liv, og da Jane klart havde fortalt, hvad

det drejede sig om, og jeg havde fanget pointen, gik vi i gang.

Fra sønnens første 18 år havde Jane en utrolig mængde oplysninger og billeder, så det var en relativ nem opgave at starte på.

Jeg fortsatte som besøgsven hos Jane, da hun blev udskrevet fra hospice til egen lejlighed.

Vi er ikke færdige med projektet endnu, men når vi engang bliver færdige, har Janes søn nogle meget dejlige mapper, hvor Jane har beskrevet hans barndom klart, med detaljer om hans tid i dagplejen, børnehaven og i skolen. Dertil et utal af dejlig billeder ført helt op til i dag.

Jane er kreativ og har allerede mange ideer om, hvordan vores samarbejde skal forløbe fremover.

Sommersang i hospicehaven 2013 – en bragende succes

Af frivilligkoordinator Inger Grønhøj

Torsdag den 11. juli 2013 summede der af liv, sang og glæde i hospicehaven. Denne lune sommeraften havde støtteforeningen Kamillus nemlig for 4. gang inviteret til fællessang i hospicehaven.

Til dagligt er det forbeholdt patienter, pårørende, ansatte og frivillige at nyde den smukke have, som bliver passet og plejet af 9 havefrivillige i samarbejde med Karl, der er pedel. De sørger for, at haven er flot, vedligeholdt og fremtræder som en frodig oase med smukke blomster og planter samt med mange små, hyggelige kroge. Det er meget værdsat af patienter og pårørende, at de har mulighed for at komme lidt ud fra patientstuerne og nyde de duftende og farverige blomster.

I forbindelse med arrangementet Sommersang er hospicehaven åben for alle. Cirka 150 gæster havde taget imod invitationen til at besøge hospicehaven, for at synge velkendte sommersange fra højskolesangbogen og lytte til visesange fremført af to medlemmer af foreningen Visens Venner, Aalborg.

Ud over gæsterne deltog utallige måger, der åbenbart også nød arrangementet. Hele aftenen forsøgte de sangglade måger ihærdigt at overdøve sangstemmerne, hver fugl synger jo som bekendt med sit næb!

Aftenen var arrangeret af musikgruppen fra hospice i samarbejde med Signe, der er musikterapeut på hospice, og så de havefrivillige. Andre frivillige havde bagt, så der i pausen var mulighed for at købe kaffe/te og kage. At sangaftenen kunne tiltrække 150 gæster skyldtes bl.a. en god annoncering med ophængning af opslag i lokalområdet. Derudover bragte Nordjyske Stiftstidende en stor, flot og positive omtale med flotte fotos af hospicehaven og sommersangen. Aftenen var et godt PR-arrangement for Støtteforeningen Kamillus med en synliggørelse af det frivillige arbejde på KamillianerGaardens Hospice, som udføres af 60 frivillige til stor glæde for patienter, pårørende og ansatte.

Musikken har klinget i vores hus i 2013

Af frivillig Lene Holm Mortensen og musikterapeut Signe Marie Lindstrøm

Det forgangne år har budt på mange dejlige musikalske oplevelser for patienter, pårørende, frivillige og personale på KamillianerGaardens Hospice. I foråret havde vi hele tre gange besøg af en duo bestående af revysangeren Anne Mette Jørgensen og pianisten Kurt Frimodt. Det gav både plads til sus i skørterne, et lille kindkys til en patient, og sange fra de ”gode gamle dage” som der kunne synges med på.

Traditionen tro blev julen sunget ind af Aalborg Damekor med julens dejlige sange. Ligesom 7. klasses piger fra Sct. Mariæ skole igen bidragede med et fint luciaoptog, der rører alles hjerter med smukke toner fra de syngende piger, hvis øjne skinner i stearinlysenes skær.

Årets musikalske højdepunkt var, da vi for første gang benyttede os af et tilbud fra gruppen: Kunstnere i Hospice, der er dannet i regi af: Foreningen af Frivillige ved Hospice. Gruppen Kunstnere i Hospice tilbyder underholdning fra en bred vifte af kunstnere der, uden betaling, skaber kunstneriske oplevelser for patienter og pårørende, og på denne måde opbygger et uformelt fællesskab snarere end de giver en egentlig sceneoptræden. Sanger, musiker og komponist Hans Dahl leverede en sommerdag i juni en givende, intens og smuk oplevelse med sin dejlige stemme, virtuose guitarspil, nærvær og varme. Mange patienter blev i deres senge kørt ud i spisestuen, og pårørende og personale sad rundt omkring, dybt berørte, lyttende og syngende til Hans Dahls fantastiske formidling med oplæsning og fællessang.

En patients voksne barnebarn, der også var blandt publikum greb opfordringen om at deltage. Så hun sang Carol Kings ”You´ve got a friend”, der sammen med Hans Dahls akkompagnement og et par andre sangere blandt publikum blev til en spontan trestemmig og meget rørende finale på en utroligt smuk og stærk oplevelse. Bagefter var der mange positive tilbagemeldinger. En pårørende udtrykte eksempelvis, at ”*det var så dejlig en oplevelse at få en afveksling, i stedet for at kigge på de 4 vægge inde på stuen”.*

Ny guitar til hospice bragte glæde

Af Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut

I efteråret modtog KamillianerGaardens Hospice en flot donation: 12.500 kr. svarende til overskuddet fra kirkekoncerter i Nibe. Det var repræsentanter fra hhv. Kulturelt Samråd i Nibe, Nibe Festival Fonden, Nibe Menighedsråd og Nibe Handelsforening, der overrakte donationen som tilskud til indkøb af guitar eller planter til hospicehaven.

Begge dele blev der råd til, men størstedelen af beløbet gik til den nye hospice-guitar, som jeg udvalgte efter flere timers afprøvning af mange forskellige instrumenter hos den lokale guitarforhandler. Dette var en meget stor oplevelse for mig, da jeg aldrig før havde prøvet at købe et helt nyt instrument i en butik, og slet ikke i dette kvalitetsniveau. Sikken et skatkammer med mange fristelser.

Den guitar, der dog endeligt vandt min gunst, blev en Blueridge westernguitar lavet af massivt ædeltræ. Den vækkede min begejstring på grund af den varme store klang og samtidig distinkte toner i top- og bundregister.

Allerede den første dag, guitaren kom i hus, blev den indviet i trapperummet, som blev fyldt med sprøde toner og klange, som akkompagnement til både julesalmer og irske folkesange, der spredte sig ud i gangene på hospice. De forbipasserende pårørende, frivillige og personaler kvitterede med brede smil og opadrettede tommelfingre og salige øjne.

Og glæde, salighed og inspiration til mange flere dejlige musikalske stunder gav den nye guitar også til husets heldige musikterapeut. Det er helt sikkert, at der vil blive skabt nye sange om livet i vores hus fremover i denne guitars, patienters og pårørendes selskab.

Arbejdsmiljø 2013

Af Bodil Kristensen, sygeplejerske og arbejdsmiljørepræsentant

Så blev det året, hvor vores nyrenoverede hospice for alvor blev taget i brug. Der gik en vis tid, inden vi følte os helt hjemme igen og blev i stand til at finde diverse sygeplejeartikler og hjælpemidler. Heldigvis har patientstuerne samme beliggenhed som før, og vi kan fortsat finde hinanden, og finde ned til kantinen for en kop kaffe eller spisepause.

På spørgsmålet om, hvad der har bidraget til et godt arbejdsmiljø på KamillianerGaardens Hospice i 2013, har personalet svaret, at det er godt, at der er blevet etableret iltudtag på patientstuerne og lifte i loftet. Derudover fremhæver personalet det at have gode kolleger. Det gode samarbejde på hospice styrkes af, at vi løbende tager diskussioner om arbejdsmiljøet op og herudfra ændrer på procedurer efter behov.

Ud over at det er en stor lettelse for plejepersonalet, at der er installeret iltudtag på patientstuerne, er det også godt for patienterne. Med iltudtagene undgår patienterne at høre på larmen fra en iltkoncentrator, ligesom vi undgår den varme som udvikles herfra. I endnu højere grad er det fysiske arbejdsmiljø blevet optimeret ved de nye lifte, der er monteret i loftet på hver patientstue. Det letter mange forflytninger i sengen og fra seng til stol. En lift kan forflytte på samme måde hver gang, i modsætning til to personer, der forflytter forskelligt, hver gang de er hos en patient. Vi oplever også, at det skaber tryghed hos patienterne, når der bruges lift. I relation til den nyetablerede udvendige trappe har det vist sig, at den ikke er udført efter gældende retningslinjer, derfor afventer vi pt. at den bliver udskiftet.

I efteråret meldte Arbejdstilsynet deres ankomst og havde som altid rosende ord at sige om KamillianerGaardens Hospice, f.eks. var de fysiske rammer i køkkenet helt i top. Til gengæld fik vi et påbud i relation til de nye iltudtag. Iltforsyningen kommer fra større flasker, der er placeret udenfor. Udskiftningen af iltflasker blev varetaget af sygeplejerskerne, hvilket flere dog var utrygge ved. Arbejdstilsynet så også en risiko ved opgaven og gav påbud om, at finde en anden og mere sikker måde, at skifte iltflaskerne på. Det har betydet at AGA, som leverer ilten, nu helt har overtaget denne opgave, hvilket er til stor lettelse for en del sygeplejersker.

Vi tillader, at patienterne ryger på deres egen patientstue, og det er uden tvivl til glæde for nogle i deres sidste del af livet. Men det betyder, at personalet i en vis grad udsættes for passiv rygning til gene for mange. Problematikken blev diskuteret ved det seneste besøg af Arbejdstilsynet. Der er ingen tvivl om, at hospice er omfattet af Lov om røgfri miljøer, men hvad vejer tungest? Hospicefilosofiens idealer om valgfrihed og dermed accept af det enkelte menneske, eller arbejdsmiljøloven og dermed hensynet til de ansattes helbred. Arbejdstilsynet er gået i tænkeboks, og vi venter spændt på resultatet.

Tak for samarbejdet til kollegaer, ledere, frivillige og andre samarbejdspartnere.

Børn og unge på hospice

Af Pia Poulsen, sygeplejerske

På KamillianerGaardens Hospice vægter vi højt, at børn og unge, der kommer som pårørende, føler sig rigtig godt taget imod. Der er meget fokus på, at de skal føle sig velkomne og blive set. Derfor bliver der fra personalets side gjort meget ud af at møde både børn og unge i øjenhøjde.

Til børnene har vi fået indrettet et børnelegerum med masser af legetøj. Der er dukker, dukketeater, spil, biler og bøger, som kan være til glæde for børn i alle aldre. Det er legetøjsbutikken Spiloppen i Løgstør, som har været sponsor. Spiloppen giver også hvert år gaver til de børn, som fejrer jul på KamillianerGaardens Hospice. De større børn og unge har mulighed for at spille elektroniske spil, da vi har et transportabelt skab, hvori der er monteret diverse spillekonsoller, såsom PlayStation og Wii. Det sker også at børnene spiller kort med en frivillig eller sidder og finder brikker til det fælles puslespil, som ligger fremme. Om sommeren kan haven benyttes til lidt boldspil eller små udendørs lege.

Vi tilbyder somme tider børnene et boblebad. Det er en ren fornøjelse at se, når de små poder kommer med badetøjet, klar til at udforske spabadet med bobler. Vandlegetøjet udgøres af sprøjter, der er gode at bruge som "vandvåben". Børnene nyder også at få serveret frisk frugt, coladrinks og små Haribo poser midt i boblebadet, eller at få en sodavandsis efter badet, som de selv kan være med til at finde i fryseren. Når forældre eller bedsteforældre har kræfter til det, er de med ude på badeværelset og nyde børnenes glæde.

Der bliver også bagt i køkkenet i spisestuen. Det kan være sammen med deres mor, der er syg og indlagt, men alligevel har kræfterne til at bage pebernødder med sine børn, eller en sygeplejerske, der fabrikerer romkugler sammen med børnene. Det er et stort hit. Personalet i hospicekøkkenet tænker også på, at børnene skal føle sig set. Der bliver bagt pølsehorn og lavet andre børnevenlige retter som en del af tilbuddet ved måltiderne, når der er børn, som pårørende på hospice.

Børnene og de unge må være her i det omfang de vil, så der er også en mulighed for at de overnatter. Nogle gange tager de lidt ældre børn i skole herfra. Det er sket, at personalet har været "vækkeur".

Vi tager os tid til at snakke med børnene. For de børn som har lidt svært ved "at tø op", kan vi gøre brug af hospicedukkerne Mikkel og Mille. De vækker stor glæde for de mindste.

Vi har mulighed for at udlevere bøgerne " Hej hej farmor" og "Må man være glad, når man er ked af det?" Bogen: ”Hej hej farmor” er en billedbog af Annu Liikkanenen, som vi har mulighed for at udlevere ved hjælp af et sponsorat fra Aalborg Ny Begravelsesforretning. Bogen: ”Må man være glad, når man er ked af det?" er forfattet af Helene Christensen m.fl., Foreningen børn og sorg, og en donation fra Nørresundby Bank har gjort det muligt at købe bogen til udlevering. Begge bøger er gode redskaber til at få snakket om de svære ting, som fylder hos barnet, når det skal miste én det holder af.

"Vi brænder stadig for sagen"

Af Grete Schärfe, tidligere sygeplejerske på KamillianerGaardens Hospice

En gruppe ældre mennesker sidder i KamillianerGaardens undervisningslokale og lytter opmærksomt til sygeplejerske Lisbeth Halager. Hun holder oplæg om sin masteropgave i humanistisk palliation: "Det går altid ud over mine patienter". Oplægget bliver med mellemrum afbrudt af spørgsmål og tilkendegivelser fra tilhørerne. Det er tydeligt, at der er genkendelse og interesse. Tilhørerne er ti tidligere ansatte, nu pensionerede medarbejdere. To servicemedarbejdere og otte sygeplejersker. Ni kvinder og én mand.

Seniorsamvær for tredje gang

Hospicechef Anette Agerbæk har inden foredraget budt velkommen. Hun fik i 2011 ideen til et sådant arrangement fra en af de frivillige, som havde fortalt, hvor meget det betød for hende at kunne mødes med tidligere kolleger. Sekretær Jette B. Bjørnes var behjælpelig med at finde tidligere ansattes adresser frem, og så var der ikke langt til det første seniormøde i december 2011.

Dengang hørte vi om – og så – planerne for renoveringen af huset. December 2012 blev vi inviteret til rundvisning i det nyligt ombyggede hospice. Og nu i 2013 vil Anette Agerbæk fortælle om – og vise tegninger af – den planlagte ombygning i 2014.

Men først bydes vi på en veltillavet frokost, som indtages i husets cafe. Dér bliver der også delt hilsener og kram ud til nogle af de nuværende ansatte, som er kommet ned i cafeen for at spise frokost.

De fleste af os har været med til alle tre seniorsammenkomster. Hvad er det, der gør, at vi kommer år efter år? Det har jeg sagt ja til at skrive en artikel om. Seks af de tilstedeværende har lovet at bidrage med deres input. Så efter at Anette Agerbæk har sagt tak for i dag, samles vi i biblioteket for at se, om vi i fællesskab kan finde frem til et svar på spørgsmålet.

Ikke bare en kollegial klub

Hanne Morning lægger ud: "I hvert fald vi, som er sygeplejersker, er fagligt nysgerrige efter, hvad der sker. Vi kommer efter det sociale, men også efter det faglige. Vi brænder stadig for sagen. Lige dengang jeg modtog invitationen, tænkte jeg: Skal jeg det i år? Det er jo ved at være nogen år siden, jeg stoppede. Men det var fantastisk, da jeg så kom herind, mødte jeg en sygeplejerske, jeg ikke kendte, som sagde Hej!, og lagde op til, om der var noget, hun kunne hjælpe mig med. Og jeg tænkte, ja, det er lige præcis det, der gør det her hus til noget helt specielt".

Astrid Mortensen fortsætter: "Jeg vil også sige, at det ikke bare er en kollegial klub. Det har noget bæredygtigt i sig, så længe vi alle er interesseret i at høre nyt inden for området palliation. Hvad rører der sig? Hvad er der af nytænkning? For det udvikler sig jo hele tiden. Også det at komme ind og opleve ombygningerne. Jeg tror, der er noget bæredygtigt i, at det ikke bare er en kollegial forsamling. Vi har et andet fokus også. Det

gør, at det for mig bliver spændende at komme her. Det at vi får et eller andet input, når vi kommer her, synes jeg, vi skal prøve at styrke. Som f.eks. Lisbeths indlæg. Noget nyt og noget kendt. Der var noget Aha! i det også".

Hanne uddyber, hvorfor hun har et specielt forhold til KamillianerGaardens Hospice: "Hospice er det første sted, jeg har arbejdet, hvor jeg har fået lov at bruge alt det, jeg nogensinde har lært som sygeplejerske. Det, jeg vil kalde grundlæggende sygepleje i sin fornemste form. Det er noget af det, jeg tror, der gør, at man har lyst til at bevare kontakten". "Jamen vi kommer da også for at hilse på vore gamle kolleger" supplerer Inger Petersen.

Kan du ikke lige hjælpe mig?

Hanne Øhrstrøm kommer på banen: "For mit vedkommende tror jeg også, det har noget at gøre med, at det er en lille arbejdsplads. På en eller anden måde kommer vi tættere på hinanden. Hurtigt. Denne her helhedsorienterede sygepleje, som du også er inde på, Hanne, betyder, at man er mere afhængig af sine medarbejdere. Nu arbejdede jeg i aftenvagt, men jeg tror, vi alle sammen havde nogle, vi arbejdede tættere sammen med end andre. Det var ikke et tilvalg. Man var nødt til det. Man kommer tættere på hinanden, når man arbejder på den måde, som vi gør her, også ud fra selve hospicefilosofien. Jeg oplevede fra starten, at vi havde næsten samme fodslag. Vi er forskellige, men vores værdisæt som sygeplejersker er meget ens. Og jeg tror, at når udgangspunktet er sådan, så trives man også med hinanden, og derfor holder man også ud længere med hinanden, både som kolleger og måske også som privatpersoner bagefter".

Inger Olsen ser også personalets samarbejde som noget særligt: " Hvis jeg vidste med mig selv, at det her kunne jeg ikke rumme, kunne jeg gå til en kollega og sige: Det er du så god til. Kan du ikke lige hjælpe mig med det? Måske kan du komme lidt videre med den patient. Og så kan man selv komme tilbage på et senere tidspunkt. Jeg synes, det har været et dejligt samarbejde, vi har haft på den måde. Det er ikke sikkert, at du har et godt samarbejde med en bestemt patient, men det kan du have med en anden. Det er jo to personligheder, der mødes. Selv om vi skal være fagpersoner, handler det jo også om noget i os selv".

Man får livet sat i perspektiv

Helhedssynet i hospicefilosofien bliver et tilbagevendende tema. Kirsten Miltersen siger: "Arbejdet her på hospice har gjort, at man får livet sat lidt i perspektiv: Hvor skal man bruge sine kræfter henne? Og hvad skal man bare sige Nå, pyt! til? Vi ved jo alle sammen, at når vi er født, så skal vi også dø. Jeg husker en dag, hvor jeg stod ude i køkkenet, og så kom der en pårørende, som var præst, og sagde: Ih, hvor er der meget liv på det her sted. Selv om man snakker om døden ind imellem. Det er jo også et motto her i huset, at livet skal leves til det sidste. Det betyder blandt andet at tage døden ind, hvorved man måske også bedre får en helhed. Det har betydet utroligt meget for mig, at det var mit sidste arbejdssted inden min pension. Også fordi man, som I andre har sagt, bruger sig selv på en helt anden måde end på en mere specialiseret afdeling. Her siger vi: Jeg ved godt, du har en sygdom, men det er hele dig og din familie, vi forsøger at tage hånd om her. Det har betydet meget for mig".

Når vi snakker om døden med vores børnebørn

At vores forhold til døden bliver nævnt flere gange, kommer næppe som nogen overraskelse. "Vi kan ligeså godt sige det som det er. Somme tider er døden ikke så smuk, som vi kunne ønske os". lyder det fra Inger Petersen. Hanne Øhrstrøm kommer ind på, at døden især tidligere var et tabu. "Men jeg synes, der er sket rigtig

mange ting i de senere år. Selv om man stopper med at arbejde på hospice, stopper man jo ikke med at interessere sig for det, at døden er noget naturligt for os alle sammen. Derfor er det spændende at følge stedet og udviklingen inden for feltet. Det tror jeg aldrig, man holder op med".

Inger Olsen tilføjer: "Jeg startede mit arbejdsliv med at arbejde blandt døende som helt nyuddannet sygeplejerske. Det har altid haft min interesse. Og selv om det dengang var tabubelagt, synes jeg, det var interessant, hvor langt man kunne komme med patienterne. De vidste jo godt dengang, hvad det handlede om. Om det så er bedre, at man øser det hele ud som i dag – det mener man jo, det er. Men vi ved jo ikke, hvordan det ser ud om ti år".

Kirsten Miltersen fortsætter: "Når vi snakker om døden med vores børnebørn, er det godt at kunne være en væg, de kan spille op ad. Derfor var det meget spændende at høre Lisbeths oplæg".

Kirstens sidste sætning afføder en snak om, at det kunne være interessant at høre noget om en anden af Lisbeth Halagers opgaver fra masteruddannelsen: "Sygeplejersken som dødsarbejder".

Inger Petersen, som blev ansat, da huset åbnede, og som stadig arbejder som afløser, gør opmærksom på, at patienterne er blevet dårligere i årenes løb. "De bliver behandlet længere, og når de så kommer her, har de fået mange følgesygdomme, f.eks. hjernemetastaser, og så er de rigtig syge. Mange af dem skal vi være to om, og der er brug for kompleks sygepleje".

Dette afføder en kortere ordveksling om betydningen af "grundlæggende" og "kompleks" sygepleje.

Nogle svar… og flere spørgsmål

Den ene replik afløste den anden. Der blev skiftevis talt i nutid og i datid, og ind imellem kom jeg næsten i tvivl, om det var et interview til en artikel, eller det var en faglig konference, jeg sad midt i.

Hvad kom der så ud af det hele? Fik vi svar på spørgsmålet om, hvad der får os til at holde kontakten ved lige med vores gamle arbejdsplads?

Nogle svar har vi fået. Der hersker ingen tvivl om, at vores tid på hospice har givet hver enkelt af os noget så dyrebart, at vi altid vil føle en særlig tilknytning til KamillianerGaarden. Det er også sikkert, at det specielle samarbejde, vi har haft, har givet os en særlig tilknytning til hinanden. Og det er tydeligt, at det faglige i høj grad har været trækplaster til at komme til seniorsammenkomsterne.

Men jeg sidder også tilbage med en del spørgsmål. Hvad vil der ske, hvis vi med årene brænder knapt så meget for det faglige? Eller når der kommer nye seniorer til, som vi ikke har arbejdet sammen med? Eller når der ikke er flere ombygninger at bese? Vil vi så have samme interesse i at komme? Og hvad med de medarbejdere, som vi ikke har det sygeplejefaglige tilfælles med? Skal der efterhånden noget andet til end det faglige til at trække os ud af stalden? Og hvad skulle det i så fald være?

Et helt specielt hus

Der er nok af spørgsmål at overveje i fremtiden. Men det rokker ikke ved, at jeg efter hver af de tre sammenkomster er gået fra hospice med en følelse af dyb taknemlighed. Tænk, at have haft en arbejdsplads, som – midt i en travl hverdag, hvor patienter, pårørende og nuværende personale kræver sit – prioriterer at se sine tidligere ansatte og bruge tid og ressourcer på dem.

Som det blev nævnt i begyndelsen af interviewet, vidner det om et hus, "der er noget helt specielt".

"Det får man vist ikke så tit i en genbrugsbutik"

Om at være sygeplejerskeafløser på hospice som pensionist

Af Inger Petersen, Erling Sørensen og Grete Schärfe

"Jeg glæder mig, til jeg kan gå på pension! "Sådan lyder det undertiden fra ældre medarbejdere, især inden for sygeplejefaget, hvor nedslidning ofte er på spil. Men på KamillianerGaardens Hospice er vi tre sygeplejersker, der har valgt at fortsætte med at arbejde som afløsere, efter at der står "Folkepensionist" på titelbladet. Hvad får os til det? Hvad giver det os? Og hvad kræves der? Det vil vi fortælle om i denne artikel. Men først en lille præsentation:

Inger Petersen 67 år

Jeg er uddannet i 1968 fra Aalborg Sygeplejeskole. Min første ansættelse var på øjenafdelingen, som dengang lå på KamillianerGaarden. Så jeg begyndte og slutter min karriere samme sted! Har arbejdet 25 år på neuromedicinsk afdeling og fem år på neurokirurgisk afdeling, inden jeg kom på det første hold sygeplejersker, der blev ansat, da KamillianerGaardens Hospice åbnede i 1999. Efter at jeg var blevet 67 år sluttede jeg som fastansat 1. september 2013, hvor jeg overgik til at være afløser. Jeg mistede min mand i 2008, har to børn og ét barnebarn og bor i Langholt.

Grete Schärfe 68 år

Jeg er uddannet fra Hjørring Amts Sygeplejeskole 1967. Efter nogle kortere ansættelser i Aalborg, USA og København var jeg ansat i Dansk Kristelig Sygeplejeforening i 25 år, til dels sideløbende med arbejde på et københavnsk plejehjem. Arbejdede et år i hjemmeplejen, inden jeg blev ansat på KamillianerGaardens Hospice i 1999. Var fastansat indtil jeg var 66 år i 2011, hvorefter jeg blev afløser. Er formand for Dansk Kristelig Sygeplejeforening og underviser i åndelig omsorg. Er single, har ingen børn og bor i Rakkeby ved Hjørring.

Erling Sørensen 71 år (alderspræsident i personalegruppen)

Jeg afsluttede min sygeplejerskeuddannelse i Randers 1969 og min diakonuddannelse i Aarhus 1970. Jeg har arbejdet på plejehjem i 15 år, i hjemmeplejen i fem år og 15 år på et hjem med misbrugsafvænning. Da jeg blev 65 i 2007 gik jeg på pension og blev ansat på KamillianerGaardens Hospice som afløser i 2007. Jeg er gift med Else, og vi har to børn og fire børnebørn. Jeg bor i Stinesminde ved Hadsund.

Hvad fik os til det?

Erling:

Jeg havde brug for indhold i min pensionisttilværelse. Jeg overvejede at arbejde i en genbrugsbutik, men jeg havde i 10 år drømt om at arbejde på hospice. Desværre fik jeg en blodprop i hjertet, da KamillianerGaarden skulle åbne. Senere skulle det prøves, om hospice kunne bruge mig. Og så var jeg heldig!

Grete:

Da jeg sluttede som fastansat på hospice, havde jeg ikke megen tro på, at jeg ville bryde mig om at arbejde her som afløser. Jeg var bange for at jeg ville føle mig som en fremmed fugl i huset. Men det skulle prøves. Og så var jeg solgt. I begyndelsen gav det et lille stik i hjertet, når mine (fastansatte) kolleger havde været til personalemøder eller på kursus. Så blev jeg mindet om, at jeg ikke var en del af den faste stab længere. Men mindre kan også gøre det.

Inger:

Jeg havde besluttet, at jeg ville holde som fastansat som 67 årig. Men jeg var ikke parat til at stoppe helt. Jeg føler mig så privilegeret, at der er mulighed for at være afløser. Det er skønt, at man kan koncentrere sig 100 % om de patienter og pårørende, man er blevet tildelt, uden at bekymre sig om, hvad der ellers foregår i huset, f.eks. ombygning, tilbygning, personalemøder. Tænk, at jeg ikke skal tage stilling til alt det. Det er dejligt, at man har stor erfaring. Jeg føler ikke, jeg er på dybt vand. Der er ikke mange arbejdspladser, hvor det kan lade sig gøre.

Hvad kræves der?

Inger:

Det forudsætter at man fagligt kan klare det, har et godt helbred og kan samarbejde. Vi skal være omstillingsparate. Der sker noget nyt hele tiden. Det skal vi kunne følge med i. Vi kommer ikke med til personalemøder, men vi kan læse referaterne og nyhedsbogen. Det er jo dejligt, at vi selv kan sige ja eller nej tak til en vagt. Men for at kunne følge med, bliver man nødt til at stille op jævnligt, hvis der bliver kaldt på én.

Erling:

Den faglige udfordring for en afløser er stor, fordi der hele tiden er nye patienter. Det kræver stor indlevelsesevne hurtigt at kunne spore sig ind på: Hvad er det, der er vigtigt her? Hvad forventer du i dag/aften? At sørge for, at det bliver patienten, der sætter dagsordenen, er vigtigt. Noget af det, der letter arbejdet, er at der altid er kolleger – villige sparringspartnere – man kan spørge.

Grete:

Jeg sætter også stor pris på mine kolleger som sparringspartnere. Erfaring er godt, men vi kan ikke forlade os på den alene. Palliation er et fag i stadig udvikling, og det er nødvendigt, at vi til stadighed er påvirkelige af ny viden. Det er mit ansvar at spørge, hvis der er noget, jeg er usikker på. Og så er det en fryd, at der aldrig er sure miner fra kollegerne. Den dag, hvor jeg ikke er parat til at lære nyt, tror jeg, det er tid at stoppe… hvis ikke slidgigten forinden har sat en stopper for udfoldelserne!

Hvad giver det os?

Erling:

Det giver mening for mig at arbejde her, fordi det er det hele menneske, vi får lov at tage os af – fysisk, psykisk socialt og åndeligt. Jeg synes, det giver mit liv perspektiv, både når jeg er her, og når jeg har fri, fordi jeg bliver fastholdt i, at det er nu, man har livet og kan glæde sig over det. Man kan så nemt komme til at køre i en negativ spiral, i stedet for at sige: ”Jeg har det godt” og glæde sig over det. Der kan komme dage, hvor man

ikke kan gøre det. Så man skal gøre det, mens man kan.

Inger:

Det er udelukkende, fordi jeg er glad for at arbejde her, at jeg kommer. Jeg er ikke økonomisk afhængig af det. Jeg gør det på grund af glæden ved at passe patienterne, snakke med de pårørende, kontakten med gamle kolleger og holde fast i fagligheden. At kunne bidrage med min erfaring. At gøre en lille forskel.

Erling:

Jeg gør det heller ikke for pengenes skyld. Jeg elsker kontakten til patienterne og de pårørende – hvad dette indebærer af både humor og alvor. Ja, jeg elsker mit arbejde – og får oven i købet penge for det!

Grete:

Grundlæggende tror jeg, alle mennesker har et behov for at der er brug for én. Jeg tænker også at det er meningen, at vi bruger de evner og gaver vi har fået til glæde for hinanden. Jeg kan ikke forestille mig nogen beskæftigelse, som er mere meningsfyldt og tilfredsstillende end at arbejde her. Jeg glæder mig til hver gang, jeg skal på arbejde! Arbejdet giver mig også en mulighed for at være opdateret med, hvad der sker i mit fag. Det har jeg brug for som formand for Dansk Kristelig Sygeplejeforening og som underviser i åndelig omsorg.

Erling:

Det er et dejligt hus at arbejde i, fordi man møder taknemlighed fra patienter og pårørende. Der er ikke langt imellem krammene fra pårørende. Og man ved godt, at når man får et kram, må det være fordi man har gjort et eller andet godt. En patient sagde: ”Du ved slet ikke hvor meget godt, du har gjort for mig”. Og så fik jeg et stort kram. Det får man vist ikke så tit i en genbrugsbutik.

Norsk humor ved aftensmåltid

Af Karen Kjær, frivillig på KamillianerGaardens Hospice, Aalborg

Som værtinde sad jeg en aften ved vores hyggelige aftensmåltid. En yngre patient, en nordmand pegede over på de to lys der var tændt i anledning af et dødsfald og spurgte mig, hvad det betød. Jeg forklarede ham det, og han sagde: Altså hvis jeg kommer ud en aften og ser mit navn på skiltet med de to lys, så skal jeg skynde mig ind i seng.

En befriende latter lød ved bordet!

En sommerfest med "Vrinsk"

Af Norma Østergaard, social- og sundhedsassistent

En herlig sommerdag, den 11. juni, mødtes frivillige og ansatte i den dejlige hospicehave ved KamillianerGaarden. Solen skinnende fra en skyfri himmel, blomsterne stod i fuldt flor, kaffen var brygget, og køkkenet havde endnu engang fremtryllet den lækreste lagkage. Stort var fremmødet med 72 personer i godt humør, så der blev i et væk snakket, drukket kaffe, spist kage og sunget et par af de dejlige danske sommersange. Jo, årets sommerudflugt blev startet i god stil. Turen skulle i år gå til Aalborg væddeløbsbane NKI Racing Arena Aalborg, og i den anledning havde adskillige damer iklædt sig sommerhatte, dels for at beskytte sig mod den brændende sol, men også, som det hører sig til, for at "sætte lidt festligt præg, på travbanen".

Vi blev modtaget af travbanens personale som fortalte om dagens program, og vi blev vejledt i hvordan man spiller på hestene i de forskellige løb. Alle blev udstyret med et program, som indeholdt: en værdikupon på 50 kr., oversigt over dagens 10 løb, navne på samtlige heste, løbstider og numre. Et sandt virvar af tal og bogstavkombinationer, der nok kunne tage pusten fra adskillige af deltagerne (ikke hestene) inden starten.

Herefter blev vi fulgt til staldene, hvor vi kunne se hestene på nært hold. Der var store og små heste imellem hinanden, alle velpudsede og nyligt striglede. Nogle heste endda med vat i ørene, sandsynligvis for at undgå, at de hørte alle staldtippene inden løbene. En hesteejer med adskillige heste fortalte om hvordan man træner travheste, og vi fik flere staldtips inden løbene.

Så var tiden kommet til aftensmaden og til spillene på diverse hesteløb. Sikke en iver der blev lagt for dagen. Hurtigt blev værdikuponerne omsat i diverse spil, og mens maden blev indtaget, kunne vi fra tribunen se hestene blive præsenteret inden hvert løb. Jeg var nu mere interesseret i maden end i løbene, så jeg besluttede hurtigt, hvordan min værdikupon skulle bruges. Jeg valgte hest nr. 7, den så pænest ud ved præsentationsrunden… Vupti, pludselig havde jeg vundet 670 kr. Og så kan det nok være at mange deltagere fik travlt med at henvende sig til mig for at få staldtips. Desværre kunne jeg ikke byde på mange af dem, men løbene fortsatte under stor hujen, især når der var en hest som gav gevinst.

Efter et par fornøjelige og sjove timer var alle klar til at vende "mulen" hjemad, nogle med lidt penge på lommen, andre med en erfaring rigere, og måske lidt lommesmerter, men alt i alt en herlig sommerfest, med vrinsk.

5

En strikkekurv fortæller

Af Annette Fibiger Hansen, sygeplejerske

For det meste står jeg på gulvet, i et hjørne, i spisestuen på KamillianerGaardens Hospice. Det er et dejligt, roligt hjørne henne ved vinduet ud til haven, hvor jeg kan følge årstidernes skiften. Jeg ser ikke ud af så meget, og de fleste dage lever jeg et stille liv dér i hjørnet på gulvet. Der er måske endda ikke så mange, der lægger mærke til mig.

Nogle eftermiddage kommer en af de frivillige og henter mig frem fra mit hjørne. Hun vil lige strikke nogle pinde på mine tæpper, indtil andre kalder på hendes hjælp. Det er så hyggeligt, når hun finder mig frem, og jeg hører og oplever, hvad der sker blandt patienter og pårørende i køkkenet. Nogle kommer efter kaffe eller kakao, andre henter en avis, og andre kommer og sætter sig og får en snak med den frivillige, mens strikketøjet hviler i hendes skød. Måske bliver det kun til et par pinde til de varme tæpper, måske bliver det til mere, inden jeg igen placeres i mit hjørne og glæder mig over, at jeg har været til nytte i dag.

Nogle gange oplever jeg at komme med ind på patienternes stuer. Måske er det patienten selv, der gerne vil have lidt adspredelse, men som ikke magter at begynde på sit eget strikketøj. I hendes hænder oplever jeg, at hun lader tankerne flyve om stort og småt, og måske gennem mine pinde får nogle tanker sat på plads.

Andre gange er det en af de pårørende, som fatter mine strikkepinde. Vedkommende er så trofast til at være på patientstuen, og dagene kan være lange, for den syge hviler og sover en del, og magter ikke at tale hele tiden. For den pårørende er det måske svært at koncentrere sig om at læse gode bøger, for hun er også træt og fyldt af tanker. Så kan hun sidde lige så stille og nørkle med mine pinde, imens hun ser på det menneske, hun holder af, og tænker på alt det, som var, og på hvad fremtiden bringer. Jeg ved ikke, hvad hun tænker på, men jeg kan mærke af farten på maskerne, hvor fyldt hun er af tankerne. Nogle gange lader hun arbejdet hvile og ser ud i luften eller tørrer en tåre, mens hun bare er nærværende på stuen. Andre gange kan jeg mærke, at det føles godt for hende at gøre noget gavnligt, som dog ikke kræver for meget af hende. Så føles det godt at være der og stå til rådighed.

Efter nogen tid må jeg igen ud i mit hjørne, hvor jeg hører hjemme og vente på, at endnu en frivillig, en patient eller en pårørende får lyst til at tage mig frem. Jeg har det godt i mit hjørne, og jeg glæder mig hver gang, nogle får øje på mig, og jeg måske gør en lille forskel i andres hænder.

Og mine tæpper gør også en forskel, når de afleveres til "Hjerterum" i Danmarksgade i Aalborg, som er et værested for hjemløse.

Mål for 2014

Af Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske og Anette Agerbæk, hospicechef

Fremtidssikring af KamillianerGaardens lokaler og inventar

I 2012 gennemgik KamillianerGaardens Hospice en større renovering, herunder en energirenovering, og med udskiftning af en stor del af inventaret. Udbedring af fejl og mangler efter renoveringen har pågået i hele 2013, hvorved de fleste nu er udbedret. Når regnskabet for projektet forhåbentlig foreligger i 2014, tages der stilling til i hvilken grad det er muligt at udføre yderligere, manglende delprojekter. Der er for eksempel projekteret en terrasse, som vi har modtaget donationsmidler til.

Udvidelse af KamillianerGaardens Hospice til 15 hospicepladser

Region Nordjylland har besluttet at KamillianerGaardens Hospice skal udvides med yderligere tre hospicepladser. I 2013 er planlægningen og projekteringen af udvidelsen indledt ved en arbejdsgruppe bestående af en rådgiver fra Region Nordjylland, en arkitekt og en ingeniør, sammen med medarbejdere og ledere både fra Det Palliative Team og hospice, og en frivillig fra Kamillus. Arbejdsgruppen har fundet en god løsning, hvor de tre nye hospicepladser placeres i nordfløjen, og hvor Det Palliative Team placeres på den øverste etage i KamillianerGaarden. Arbejdet fortsætter i 2014 når projektet er politiske behandlet i Region Nordjylland.

Faglig udvikling

Der udføres løbende en ajourføring af husets kliniske retningslinjer, så de følger de nye nationale kliniske retningslinjer, udarbejdet i regi af DMCG-PAL (Dansk Multidisciplinær Cancer Gruppe for Palliativ Indsats). Derudover inddrages personalets store viden og ekspertise i arbejdet.

Personalet uddannes løbende for at matche patienternes og de pårørendes behov, og for at vores indsats på KamillianerGaardens Hospice kan være på forkant med den nyeste viden og udvikling på det palliative område. Den enkelte medarbejder uddannes på længere- eller korterevarende uddannelser, konferencer og temadage. Ligesom der holdes fagaftener og temadage for det samlede personale. Derudover holdes kursus og undervisning i for eksempel forflytningsteknikker: Hjælp og støtte til at flytte sig. Underviserne af dette kursus er fysioterapeuten i Det Palliative Team og to sygeplejersker på hospice, alle med specialviden på området.

Økologiske råvarer i køkkenet

Med en ny politisk handleplan: Økologisk Handlingsplan 2020, fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og fiskeri er målsætningen, at institutionskøkkener gradvist skal overgå til at anvende økologiske råvarer frem til 2020. På baggrund heraf har køkkenlederen udarbejdet en strategi, og køkkenpersonalet undervises i at arbejde efter den nye metode.

Tilsyn fra Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen gennemfører, jævnfør Sundhedsloven, tilsyn på KamillianerGaardens Hospice i 2014. Sundhedsstyrelsen har delegeret opgaven til Embedslægen. Tilsynet har primært fokus på det lægefaglige arbejde på hospice. Fremover finder tilsynsbesøget sted hvert 3. år.

Den fremtidige palliative indsats i Region Nordjylland

Region Nordjylland har nedsat en udviklingsgruppe på det palliative område. Der arbejdes med temaerne: Etablering af en fælles regional vagtordning på det palliative område, og Fælles organisering af lægerne i de palliative teams. Hospicechefen deltager i arbejdsgruppen.

Den palliative indsats i Danmark

KamillianerGaardens Hospice er involveret i DMCG-PALs arbejde med, på nationalt plan, at udarbejde kliniske retningslinjer og uddannelsesbeskrivelser, og at videreføre arbejdet med Den Palliative Database.

Tak

Af Anette Agerbæk, hospicechef

KamillianerGaardens Hospice har i 2013 med glæde og taknemmelighed modtaget økonomisk støtte fra:

Bjerg arkitektur a/s ved Kjeld Bjerg til "Ugens buket" til vasen på trappeopgangen, i de første seks måneder af året.

Legetøjsbutikken Spiloppen i Års. En tidligere pårørende og ejer af legetøjsbutikken har givet julegaver til børnene, der var pårørende på hospice juleaften. Ejeren af legetøjsbutikken har gjort dette til en tradition.

Den Danske Frimurerorden, ved direktør Bent Røge Nielsen, har doneret 50.000 kr. til en terrasse i stueplanet på KamillianerGaardens Hospice.

Aalborg Stigsborg Rotary Klub, ved Aksel C. Nielsen, har doneret 39" Smart-TV til alle 12 patientstuer på hospice.

Spar Nord Fonden, ved Gitte Højbjerg, har doneret 35.000 kr. til kunst på hospice, i form af to stenskulpturer og fire fotostater.

Kulturelt Samråd i Nibe, Nibe Festival Fonden, Nibe Menighedsråd og Nibe Handelsforening har doneret en del af overskuddet fra en julekoncert i Nibe Kirke: 12.500 kr. til en ny guitar og planter m.v. til hospicehaven.

Flere pårørende og organisationer har foræret hospice gaver i form af ting eller penge, og mange har sendt breve og små hilsener, som vi har modtaget med stor glæde. Gaverne vil blive brugt til glæde og gavn for patienter, pårørende og personalet.

Tusind tak!

Donationer til køkkenet

Af Mary K. Larsen, køkkenleder, økonoma

Året 2013 har været et usædvanligt godt frugtår. Det har vi med stor glæde mærket i køkkenet.

Vi har i alt modtaget:

Æbler	80 kg
Nye kartofler	90 kg
Squash	30 kg
Blommer	5 kg
Mirabeller	8 kg
Rabarber	10 kg
Brombær	3 kg
Ribs	2 kg
Kirsebær	2 kg
Pærer	3 kg
Blå vindruer	10 kg

Hyldeblomster til hyldeblomstsaft

Vi har i alt modtaget 243 kg frugt og grøntsager.

Alle disse gode ting er blevet omsat til mange forskellige retter til stor glæde for vores patienter, for eksempel sagde en patient: "Det er godt nok gode æblegrød".

Vi siger mange tak for alle de dejlige frugter og grøntsager, som vi har modtaget i 2013.

BILAG

2013

Året i fakta, tal, navne og aktiviteter

KVANTITATIVE DATA
Af Jette Bjørn Bjørnes, sekretær

KamillianerGaardens Hospice har i perioden 01.01.2013-31.12.2013 modtaget i alt 276 henvisninger angående borgere, som opfyldte visitationskriterierne.

Henvist og indlagt
212 patienter blev indlagt på KamillianerGaardens Hospice. Heraf er:
► 171 patienter afgået ved døden ~ 80,7 %
► 31 patienter blev udskrevet til eget hjem ~ 14,6 %
► 1 patient blev udskrevet til plejehjem ~ 0,5 %
► 9 patienter var fortsat indlagt ~ 4,2 %

De 212 patienter var indlagt fra 1 til 137 døgn, sammenlagt 3686 døgn. Dette svarer til en gennemsnitlig indlæggelsestid på 17 døgn og en belægningsprocent på 84,2.

Kommentar
Gennemsnitlig indlæggelsestid:
I 2010: 17 døgn
I 2011: 16 døgn
I 2012: 18 døgn
I 2013: 17 døgn

Indlæggelsestiden
► 01-07 dage: 65 patienter ~ 30,7 %
► 08-14 dage: 53 patienter ~ 25,0 %
► 15-21 dage: 33 patienter ~ 15,6 %
► 22-28 dage: 30 patienter ~ 14,2 %
► 29-56 dage: 26 patienter ~ 12,3 %
► >56 dage: 5 patienter ~ 2,4 %

Kommentar
55,7 % af patienterne var indlagt i mindre end 15 dage.

Kønsfordeling
Af de 212 patienter var:
► 109 kvinder ~ 51,4 %
► 103 mænd ~ 48,6 %

Kommentar
I 2011: 60,0 % kvinder og 40,0 % mænd
I 2012: 51,2 % kvinder og 48,8 % mænd

Civilstatus
► 121 patienter gift/samboende ~ 57,1 %
► 91 patienter aleneboende ~ 42,9 %

Alder
Gennemsnitsalderen var 68 år. Aldersspredning fra 28 til 97 år,
og med følgende aldersgrupperinger:
► 28-39 år: 4 patienter ~ 1,9 %
► 40-49 år: 11 patienter ~ 5,2 %
► 50-59 år: 25 patienter ~ 11,8 %
► 60-69 år: 71 patienter ~ 33,5 %
► 70-79 år: 62 patienter ~ 29,2 %
► 80-89 år: 34 patienter ~ 16,0 %
► 90-97 år: 5 patienter ~ 2,4 %

Kommentar
Gennemsnitsalderen har ligget stabilt omkring 65 år i flere år.

Indlagt fra
Af de 212 patienter, der blev indlagt var:
► 107 fra eget hjem ~ 50,5 %
► 13 fra plejehjem ~ 6,1 %
► 92 fra sygehus ~ 43,4 %

De 92 indlæggelser fra sygehuse fordelte sig således:
► 76 patienter fra Aalborg Universitetshospital
► 6 patienter fra Sygehus Vendsyssel, Hjørring
► 1 patient fra Sygehus Vendsyssel, Frederikshavn
► 3 patienter fra Dronninglund Sygehus
► 1 patient fra Sygehus Himmerland, Hobro
► 2 patienter fra sygehus Thy-Mors
► 3 patienter fra et sygehus i en anden region

Geografisk fordeling
I 2013 kom patienterne fra følgende kommuner/regioner:
► Brønderslev Kommune: 11 patienter
► Frederikshavn Kommune: 1 patient
► Hjørring Kommune: 9 patienter
► Jammerbugt Kommune: 23 patienter
► Mariagerfjord Kommune: 4 patienter
► Rebild Kommune: 10 patienter
► Aalborg Kommune: 146 patienter
► Thisted Kommune: 1 patient
► Vesthimmerland Kommune: 2 patienter
► Region Hovedstaden: 2 patienter
► Region Midtjylland: 2 patienter
► Region Syddanmark: 1 patient

Kommentar
KamillianerGaardens Hospice er omfattet af Sundhedslovens § 86 og kan derfor modtage patienter fra alle regioner.

Visiteret til
Patienterne blev visiteret til:
► 149 patienter til livets afslutning ~ 70,3 %
► 52 patienter til symptomlindring ~ 24,5 %
► 7 patienter til aflastning ~ 3,3 %
► 4 patienter til rehabilitering ~ 1,9 %

Diagnose
Af de 212 patienter havde 204 cancer som hoveddiagnose:
► 9 patienter med cancer i hoved/hals ~ 4,2 %
► 44 patienter med cancer i mave/tarm ~ 20,8 %
► 50 patienter med cancer i lunge/lungehinde ~ 23,6 %
► 14 patienter med cancer i brystet ~ 6,6 %
► 14 patienter med cancer i bugspytkirtel ~ 6,6 %
► 18 patienter med cancer i livmoder/æggestokke ~ 8,5 %
► 13 patienter med cancer i hjerne ~ 6,1 %
► 1 patient med cancer i huden/bindevæv ~ 0,5 %
► 8 patienter med cancer i prostata ~ 3,8 %
► 19 patienter med cancer i nyre/urinveje ~ 9,0 %
► 5 patienter med cancer i lever/galdeveje ~2,4 %
► 6 patienter med cancer i blod/lymfe ~ 2,8 %
► 1 patient med cancer i knogler ~ 0,5 %
► 2 patienter med ukendt cancer ~ 0,9 %

Patienter med anden diagnose
► 1 patient med Anæmi ~ 0,5 %
► 1 patient med Terminal hjertesvigt ~ 0,5 %
► 3 patienter med Creutzfeldt-Jakobs ~ 1,4 %
► 1 patient med Akut nyreinsufficiens ~ 0,5 %
► 1 patient med Spinalstenose ~ 0,5 %
► 1 patient var medindlagt ~ 0,5 %

Symptomer
Hyppigste gener/symptomer ved indlæggelsen:
► Udtalt træthed
► Smerter
► Appetitløshed
► Meget afkræftet
► Dårlig almen tilstand
► Åndedrætsbesvær
► Vægttab
► Ødemer
► Kvalme
► Angst
► Obstipation
► Forstyrret virkelighedsopfattelse
► Manglende søvn og hvile
► Infektion
► Lammelser
► Depression
► Sorg
► Blødninger

Kommentar
Nævnte gener/symptomer er opstillet i den rækkefølge de hyppigst er forekommet.

Overnattende pårørende
I 2013 har 261 pårørende og (tre hunde) overnattet på KamillianerGaardens Hospice, hvilket i alt udgør 819 døgn:
► 233 personer i 1-7 døgn
► 19 personer i 8-14 døgn
► 8 personer i 15-21 døgn
► 0 personer i 22-28 døgn
► 1 person i >29 døgn

Kommentar
Antallet af overnattende pårørende:
I 2010: 232 pårørende i 722 døgn
I 2011: 155 pårørende i 875 døgn
I 2012: 141 pårørende i 796 døgn

Til stede ved dødsfald
I forbindelse med dødsfald var der:
► pårørende og personale til stede ved 133 patienter
► personale til stede ved 19 patienter
► ingen til stede ved 19 patienter.

Højtidelighed på KamillianerGaardens Hospice
I forbindelse med dødsfald var der i 2013:
► højtidelighed hos 111 patienter (65,0 %)
► ikke højtidelighed hos 60 patienter (35,0 %).

Opfølgning til de efterladte pårørende
► Pårørende til 119 patienter har ønsket opfølgning halvanden måned efter patientens død (69,6 %)
► Pårørende til 52 patienter har ikke ønsket opfølgning efter patientens død (30,4 %).

Kommentar
Der kan være tale om, at flere pårørende til en afdød patient ønsker opfølgning, for eksempel ægtefællen, en voksen datter og en teenagesøn.

Aktører
Udover plejepersonalet har følgende medarbejdere
været involveret under patienternes indlæggelse:
► Lægerne: 212 patienter ~ 100%
► Hospicepræsten: 83 patienter ~ 39,2 %
► Socialrådgiveren: 32 patienter ~ 15,1 %
► Psykologen: 20 patienter ~ 9,4 %
► Fysioterapeuten: 63 patienter ~ 29,7 %
► Musikterapeuten: 120 patienter ~ 56,6 %
► Zoneterapeuten: 9 patienter ~ 4,2 %
► Økonomaen: 212 patienter ~ 100 %

OVERSIGT OVER DE FRIVILLIGES ARBEJDSTIMER.

Vært- og værtinde funktionen	2.051	Timer
Eftermiddagsvagt:	629	Timer
Besøgsven på Hospice:	45	Timer
Besøgsven i hjemmet:	186	Timer
Hjælp i Kafeen:	98	Timer
Hjælp med linned og lign.:	64	Timer
Hjælp med blomsterpasning:	79	Timer
Hjælp i haven:	201	Timer
Musik og sang på Hospice:	82	Timer
Info gruppen:	9	Timer
Møder:	553	Timer
Seminar og kursus	173	Timer
Andet:	304	Timer
SAMLET TIMEFORBRUG:	**4.472**	**Timer**

TRANPORT:

Ture i bus:	634
Kørte km:	18.383
Kørselsudgifter, kr.:	61.077

LEDELSE OG MEDARBEJDERE PÅ KAMILLIANER-GAARDENS HOSPICE
Anette Agerbæk, hospicechef
Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske
Jens Kvist, sygeplejerske
Annette Petersen, sygeplejerske
Jonna Melgaard, sygeplejerske
Mette Albæk Christensen, sygeplejerske
Lisbeth Halager, sygeplejerske
Annette Fibiger Hansen, sygeplejerske
Lise Winge Dagen, sygeplejerske
Inger Petersen, sygeplejerske (indtil 31.08.2013)
Inge Birthe Sørensen, sygeplejerske
Elisabeth Ubbesen, sygeplejerske
Mai Vestergaard, sygeplejerske (indtil 30.04.2013)
Kristian Andersen, sygeplejerske
Winnie Søndergaard Jensen, sygeplejerske
Ragnhild Behrendt, sygeplejerske
Karin Nørgaard Olesen, sygeplejerske
Bodil Kristensen, sygeplejerske
Pia Poulsen, sygeplejerske
Camilla Højgaard, sygeplejerske
Stig Abrahamsen, sygeplejerske
Liselotte Hegland, sygeplejerske
Renita Ramos Brinth, sygeplejerske (indtil 30.09.2013)
Maria L. B. Andersen, sygeplejerske
Helle Vinther, sygeplejerske
Grethe L. Andersen, sygeplejerske
Norma Østergaard, social- og sundhedsassistent
Sinne Weiss Christensen, social- og sundhedsassistent
Mary K. Larsen, økonoma
Lotte Bach Olsen, køkkenassistent
Pia Christensen, køkkenassistent
Dorthe Christensen, køkkenmedhjælper
Irene Støvring Hassing, rengøringsassistent
Heidi Willer, rengøringsassistent
Lene Nielsen, rengøringsassistent
Jette Bjørn Bjørnes, sekretær
Karl Søbygge, pedel
Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut
Jette G. Carlsen, medhjælper
Ole Raakjær, præst

BESTYRELSEN FOR KAMILLIANERGAARDENS HOSPICE
Formandskabet
Erik Schou, bestyrelsesformand
Asta Skaksen, næstformand

Udpeget af Region Nordjylland
Vagn Olesen
Bent Sørensen
Asta Skaksen
Inger Ottesen

Udpeget af Aalborg Kommune
Helle Frederiksen

Udpeget af Kommunekontaktrådet i Region Nordjylland
Peter Therkildsen
Tina French Nielsen

Udpeget af Frederikshavn Kommune (indtil 30.06.2013, hvor Hospice Vendsyssel blev virksomhedsoverdraget til sin egen bestyrelse)
Anders Broholm

Udpeget af bestyrelsen ved Hospice Vendsyssel (indtil 30.06.2013, hvor Hospice Vendsyssel blev virksomhedsoverdraget til sin egen bestyrelse)
Per Nilsson

Udpeget af Biskoppen over Aalborg Stift
Ole Rysgaard Madsen

Udpeget af Menighedsrådet for Sct. Mariæ menighed
Erik Schou

Udpeget af bestyrelsen for Aalborg Budolfi Provsti, Aalborg Nordre Provsti og Aalborg Søndre Provsti
Lena Bentsen

Udpeget af Danske Diakonhjem
Aksel Wehner

Udpeget af Kræftens Bekæmpelse
Hanne Brandt

Udpeget af Danske Handicaporganisationer
Anne Marie Kristensen

Udpeget af personalet ved KamillianerGaardens Hospice
Annette Petersen, sygeplejerske

Udpeget af personalet ved Hospice Vendsyssel (indtil 30.06.2013, hvor Hospice Vendsyssel blev virksomhedsoverdraget til sin egen bestyrelse)
Anne Bidstrup, sygeplejerske

Det Palliative Team

Niels Brunsgaard, specialeansvarlig overlæge
Richard Villadsen, specialeansvarlig ledende sygeplejerske
Helle Bjørn Larsen, overlæge (indtil 30.09.2013)
Mona Kelm-Hansen, overlæge
Merete Paludan, overlæge
Gitte Fischer, palliationssygeplejerske
Lars Møller, palliationssygeplejerske
Birte Stoffersen, palliationssygeplejerske
Lotte Thisted, palliationssygeplejerske
Susanne Gerberg Madsen, palliationssygeplejerske (indtil 30.04.2013)
Ulla Kjærgaard, fysioterapeut
Jannie Emborg Kristoffersen, socialrådgiver
Britta Munkholm, psykolog
Eva Mortensen, lægesekretær
Elsebeth Holm, lægesekretær
Karina Johnsen, lægesekretær

Palliationssygeplejersker ansat ved sygehuse i Region Nordjylland
Dorthe Beck, Sygehus Vendsyssel, Frederikshavn
Dorthe Buchwald, Sygehus Vendsyssel, Hjørring
Birgitte Poulsen, Sygehus Vendsyssel, Hjørring
Lene Jürgensen, Sygehus Vendsyssel, Hjørring
Mette Madsen, Sygehus Vendsyssel, Hjørring
Joan Munch, Sygehus Himmerland
Lisa Lauritsen, Sygehus Himmerland
Dorte Myhlendorph Eis, Sygehus Himmerland
Hanne Nedergaard, Sygehus Himmerland

Koordinator og frivillige ved KamillianerGaarden
Inger Grønhøj, Koordinator
Anne Krogsgaard Petersen
Anne Grethe Heilskov
Anne Jette H. Kristensen
Anne Margrethe Rasmussen
Benedicte Laursen
Benjamin Toribio
Birgit Trolle
Birthe Pedersen
Bitten Winther
Britta Kærsgaard
Britta Berg-Mortensen
Ditte Kristensen
Ebba Nyborg
Edith Christensen
Elly Jensen
Elsemarie Gundtoft
Esther Jensen
Finn Thorsen
Gerda Olsen
Gerda S. Delé Karlsen
Grete Harding
Grete Lervad Andersen
Grete Iversen
Gunny Kongsted
Hanne Klingberg
Helen Larsen
Helle Emborg
Henny Birthe Jensen
Inga E. Christensen
Inge Als Christiansen
Inge Rafn
Inger Gregersen
Ingrid Larsen
Jowita Kruszyna
Jytte Faldborg
Jytte Grandelag
Karen Kjær
Karin Schrøder Lund
Kim Faldborg
Kirsten Miltersen
Kirsten Muniz
Lene Holm Mortensen
Lis Frostholm
Lis Nyborg
Lis Thorsen
Lisbeth Hagerup Jensen
Mariann Karlsson
Margit Christensen
Mette Pedersen
Mie Holmsberg
Nete Vogel
Ninna Nøhr Sørensen
Oda Nielsen
Per Emborg
Poul Klingberg
Sonja Klemmensen
Ulla Bertelsen
Vibeke Gundersen
Viggo Uttrup
Aage Jensen
Aase Dyhrman

Personalets deltagelse i kurser, konferencer og videreuddannelse

12.02.2013
Temadag for ledere og Arbejdsmiljørepræsentanter, Dansk Sygeplejeråd Kreds Nordjylland, Aalborg. Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske.

01.03.2013
Empowerment – magtgørelse. Kulturhus InSide, Hammel. Bodil Kristensen, sygeplejerske. Camilla Højgaard, sygeplejerske. Jonna Melgaard, sygeplejerske. Maria L. B. Andersen, sygeplejerske. Pia Poulsen, sygeplejerske. Ragnhild Behrendt, sygeplejerske. Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut. Winnie Søndergaard Jensen, sygeplejerske.

04.03.2013
Palliativ indsats – fokus på symptomlindring VIA University College, Silkeborg. Renita Ramos Brinth, sygeplejerske.

06.03.2013
Danske Multidisciplinære Cancer Grupper, Årsmøde, Vejle. Mette Albæk Christensen, sygeplejerske.

07.03.2013
Fagaften med deltagelse af 21 ansatte på KamillianerGaarden. Indlægsholderne var sygeplejerske Mette Albæk Christensen, musikterapeut Signe Marie Lindstrøm, sygeplejerske Lisbeth Halager og hospicechef Anette Agerbæk.

16.03.2013
Frivilligseminar Tæt på døden - Tæt på livet for alle frivillige i de fem Kamillus-lokalforeninger i Nordjylland. Bangsbostrand Kirke, Frederikshavn. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator. Anette Agerbæk, hospicechef.

18.03.2013
Regionsmøde. Dansk Sygeplejeråd, Kreds Nordjylland, Aalborg. Annette Petersen, sygeplejerske.

06.04. + 04.05. + 01.06.2013
Modulkursus Fundraising- fra idé til handling. Aalborg Kongres og Kulturcenter. Arrangeret af Center for Frivilligt Socialt Arbejde. Kirsten Muniz, frivillig. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

11.04.2013
Netværksmøde for musikterapeuter, Randers. Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut.

16.04.2013
Temadag i palliation. Aalborg Kongres og Kultur Center. Inge Birthe Sørensen, sygeplejerske. Karin Nørgaard Olesen, sygeplejerske. Mai Vestergaard, sygeplejerske. Pia Poulsen, sygeplejerske.

16.04.2013
Møde om kompetenceprofil for præster, der arbejder med palliation, København. Ole Raakjær, præst.

18.04.2013
Tillidsrepræsentanters rettigheder og pligter. Diakonhøjskolen, Højbjerg. Annette Petersen, sygeplejerske. Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske.

19.04.2013
Introduktionskursus i Vejle for nye frivilligkoordinatorer. Arrangeret af Hospice Forum Danmarks frivilligudvalg. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

20.04.2013
Årsmøde Hospice Forum Danmark, Dalum Landbrugsskole, Odense. Anne Grethe Heilskov, frivillig. Birthe Pedersen, frivillig. Helle Emborg, frivillig. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

23.04.2013
Hjernetumordagen. København. Mette Albæk Christensen, sygeplejerske.

23.04-25.04.2013
Kommunikationskursus. Svinkløv Badehotel. Camilla Højgaard, sygeplejerske. Mai Vestergaard, sygeplejerske. Sinne Weiss Christensen, social- og sundhedsassistent.

24.04.2013
Netværksmøde på Hospice Søholm, Viby. Arrangeret af Hospice Forum Danmark. Helen Larsen, frivillig. Lene Holm Mortensen, frivillig. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

12.-13.05.2013
Kursus for frivilligkoordinatorer. Houens Odde Kursus- og Oplevelsescenter. Arrangeret af Hospice Forum Danmark. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

27.05.2013
Fundraising. Seminarer.dk. Undervisning af professionel fundraiser Lotte Jensen. Anette Agerbæk, hospicechef.

21.-22.06.2013
Den gode død findes den? National kongres i Foreningen for Palliativ Indsats. Trinity Hotel og Konference Center, Fredericia. Annette Fibiger Hansen, sygeplejerske. Bodil Kristensen, sygeplejerske. Carol Ann Kiel, souschef/ afdelingssygeplejerske. Inge Birthe Sørensen, sygeplejerske. Jonna Melgaard, sygeplejerske. Karin Nørgaard Olesen, sygeplejerske. Lisbeth Halager, sygeplejerske. Lise Winge Dagen, sygeplejerske. Mette Albæk Christensen, sygeplejerske. Norma Østergaard, social- og sundhedsassistent. Ragnhild Behrendt, sygeplejerske. Renita Ramos Brinth, sygeplejerske. Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut. Sinne Weiss Christensen, social- og sundhedsassistent. Winnie Søndergaard Jensen, sygeplejerske.

13.08.2013
Indvielse af Hospice Vendsyssel på Suderbovej 85 i Frederikshavn. Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske. Anette Agerbæk, hospicechef.

18.08.2013
Fagdag for musikterapeuter indenfor palliation: Døden, hvordan forholder jeg mig som musikterapeut til den? Ry. Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut.

26.08.2013
Temamøde med fokus på småt spisende og brugere med nedsat tygge-synke funktion. Kost og ernæringsforbundet, Aalborg. Mary K. Larsen, økonoma.

29.08.2013
Møde mellem hospicechefer fra hver region i Danmark, med henblik på at sætte fokus på forskning på hospicer. Anette Agerbæk, hospicechef.

07.09.2013
Hospice Forum Danmarks årlige frivilligseminar i Vejle. Helen Larsen, frivillig. Lene Holm Mortesen, frivillig.

19.09.2013
Nye officielle kostråd. Kost og Ernæringsforbundet, Stigborg Brygge, Nørresundby. Mary K. Larsen, økonoma.

25.09.2013
Regionsmøde. Dansk Sygeplejeråd, Kreds Nordjylland, Aalborg. Annette Petersen, sygeplejerske.

27.-28.09.2013
Musikterapeuternes landsmøde, Hotel Hvide Hus, Aalborg. Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut.

3.-4.10.2013
Livet mod døden, Fagligt Selskab for Palliationssygeplejersker, 7. landskursus. Annette Petersen, sygeplejerske. Camilla Højgaard, sygeplejerske. Stig Abrahamsen, sygeplejerske.

07.10.2013
Aftenmøde om fundraising, Arrangeret af De Frivilliges Hus i Aalborg. Jytte Grandelag, frivillig. Kirsten Muniz, frivillig.

10.10.2013
Netværksmøde for musikterapeuter indenfor palliation. KamillianerGaardens Hospice. Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut.

11.10.2013
Deltagelse i indvielse af Kræftens Bekæmpelses nye hus: Livsrum. Aalborgs nye kræftrådgivning. Anette Agerbæk, hospicechef.

21.10.-04.12.2013
Klinisk vejleder i sundhedsfaglige professionsuddannelser, University College Nordjylland, Aalborg. Maria L. B. Andersen, sygeplejerske.

21.10.-04.12.2013
Palliativ indsats – mellemmenneskelige aspekter, Diplomkursus. VIA University College, Silkeborg. Bodil Kristensen, sygeplejerske. Inge Birthe Sørensen, sygeplejerske. Winnie Søndergaard Jensen, sygeplejerske.

28.10.2013
Kursus i anvendelse af ny ovn. Bent Brandt, Århus. Mary K. Larsen, økonoma. Pia Christensen, køkkenassistent.

29.-30.10.2013
Palliation 2013. Tværfaglig behandling og omsorg – er vi i mål? Konference i København, med indlæg af fremtrædende personer fra den palliative indsats i hele Danmark. Park Inn by Radisson Hotel, København. Anette Agerbæk, hospicechef. Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske.

30.10.2013
Landsseminar for frivilligkoordinatorer. Vejle. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

07.11.2013
Temaeftermiddag Arbejdslivet på Hospice, for alle frivillige i de 5 Kamillus-lokalforeninger i Nordjylland. Lindholm Høje Museet. Inger Grønhøj, frivilligkoordinator.

20.-22.11.2013
Mental robusthed. Nationalt ledermøde og lederkonference. Kolding. Anette Agerbæk, hospicechef. Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske.

21.11.2013
Studietur til Hospice Djursland, Rønde. Kamillus Aalborgs frivillige.

25.11.2013
Kursus i anvendelse af ny ovn. Bent Brandt, Århus. Lotte Bach Olsen, køkkenassistent.

Formidling af hospicefilosofien og den palliative indsats i Region Nordjylland

07.01.2013
Det Palliative Team og KamillianerGaardens Hospice. Besøg af Departementet for Sundhed og Infrastruktur i Grønland, v. departementschef Ann Birkekjær Kjeldsen, KamillianerGaarden.

07.01.2013
Fremtidssikring af KamillianerGaarden. Besøg af Sct. Mariæ Kirke v., sognepræst pastor Jude Kulas, næstformand i menighedsrådet Line Bøgelund Nielsen og regnskabsansvarlig Ole Schnell. Og af Sct. Mariæ Skole v. skoleleder Poul Erik Hovelsø og viceskoleleder Aage Grøndahl Andersen. På KamillianerGaarden.

17.01.2013
Fremtidssikring af KamillianerGaarden og fysioterapeutens arbejde på Hospice. Besøg fra Kamillus Hjørring v. bestyrelsesformand, koordinatorer og frivillige. 23 deltagere. KamillianerGaarden.

22.01.2013
Neuropædagogisk tilgang til alvorligt syge patienter med kognitive forstyrrelser. 40 deltagere. Sygehus Vendsyssel, Hjørring.

29.01.2013
Neuropædagogisk tilgang til alvorligt syge patienter med kognitive forstyrrelser. 30 deltagere. Internt kursus. KamillianerGaarden.

30.01.2013
Workshop i neuropædagogisk tilgang til sansning, lejring og forflytning (i samarbejde med Ulla Kjærgaard, Fysioterapeut, Det Palliative Team). 30 deltagere. Internt kursus. KamillianerGaarden.

11.02.2013
Oplæg om det frivillige arbejde. 20 lægesekretærelever fra Handelsskolen Aalborg. KamillianerGaarden.

21.02.2013
Livet på Hospice. 30 deltagere. Skørping-Fræer Sognegård.

25.02.2013
Informationsmøde for muligt kommende frivillige på KamillianerGaardens Hospice. Deltagere der er opført på ventelist.

01.03.2013
At danse vals, Foredrag om neuropædagogik i palliation. 60 deltagere. Hammel.

08.03.2013
Møde med Aftagerpanelet for musikterapiuddannelsen sammen med Signe Marie Lindstrøm, musikterapeut, Carol Ann Kiel, souschef/afdelingssygeplejerske og Anette Agerbæk, hospicechef. 15 deltagere fra Aalborg Universitet. KamillianerGaarden.

12.03.2013
Aften for efterladte pårørende til patienter, der er døde på hospice eller har været tilknyttet Det Palliative Team. Ca. 35 deltagere. KamillianerGaardens Hospice.

16.03.2013
Frivilligseminar Tæt på døden - Tæt på livet. Oplæg om musikkens betydning ved livets afslutning. ca. 90 deltagere. Bangsbostrand Kirke, Frederikshavn.

19.03.2013
Oplæg om det frivillige arbejde. 15 lægesekretærelever fra Handelsskolen Aalborg. KamillianerGaarden.

21.03.2013
Neuropædagogisk tilgang til alvorligt syge patienter med kognitive forstyrrelser. 26 deltagere. Sygehus Himmerland, Farsø.

04.04.2013
Undervisning af nye frivillige i Kamillus. I samværet med den palliative patient og dennes pårørende. 10 deltagere. KamillianerGaarden.

11.04.2013
Livet på Hospice. 35 deltagere. Indre Mission, Hjørring.

12.04.2013
Neuropædagogisk tilgang til alvorligt syge patienter med kognitive forstyrrelser (i samarbejde med Jesper Grud Rasmussen, hospicesygeplejerske, Diakonissestiftelsens Hospice). Foreningen SYSME. 50 deltagere. Middelfart.

17.04.2013
Studiebesøg af Mikaela Augustussen, cand.scient.san., sundhedsfaglig konsulent i Departementet for Sundhed og Infrastruktur, Grønland. KamillianerGaarden.

18.04.2013
Telefoninterview om musik som smertebehandling. Merete Engel, journalist v. Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede. Til en artikel i patientforeningens blad.

22.04.2013
Besøg i Kamillus, foredrag og rundvisning. 28 deltagere: frivillige, koordinator og sygeplejersker fra Hospice Randers. KamillianerGaarden.

07.05.2013
Interview om hjemlighed på hospice. Nikoline Lauvring, studerende, Aalborg Universitet,. KamillianerGaarden.

14.05.2013
Besøg i Kamillus, foredrag og rundvisning. 11 deltagere fra De Frivilliges Hus. KamillianerGaarden.

15.05.2013
Rundvisning på KamillianerGaarden af Kirsten Priess Harving, sagsbehandler, Aalborg Kommune, Plan & Byg.

15.05.2013
At danse vals, Foredrag om neuropædagogik i palliation, Onkologisk Afdeling Aalborg Universitetshospital. 125 deltagere. Hotel Hvide Hus, Aalborg.

21.05.2013
Fremtidssikring af KamillianerGaarden og fysioterapeutens arbejde på hospice. Besøg fra Kamillus Brønderslev v. koordinatorer og frivillige. 15 deltagere. KamillianerGaarden.

22.05.2013
At være frivillig hos patienter med kognitive forstyrrelser. 12 deltagere. Kamillus Hjørring/Brønderslev, Sognegården i Hjørring.

03.06.2013
Årsmøde for udviklingssygeplejersker. Hospicegården Filadelfia.

04.06.2013
Aften for efterladte pårørende til patienter, der er døde på hospice eller har været tilknyttet Det Palliative Team. Ca. 35 deltagere. KamillianerGaardens Hospice.

12.06.2013
KamillianerGaarden og hospicefilosofien. Besøg af 8 sygeplejersker fra Vagtcentralen i Aalborg. KamillianerGaarden.

19.06.2013
Rundvisning på KamillianerGaarden. Besøg af Frimurerlogen Cimbria, Den Danske Frimurerordens Hospicefond. Jyllands repræsentant i landsfonden Bent Røge Nielsen, ordførende mester Stig Platz Mogensen og fotograf Hans Nørgaard.

21.-22.06.2013
Livet som dødsarbejder – sygeplejerskernes rolle i forhold til livet og døden på hospice. Workshop gennemført to gange. Ca. 30 deltagere pr. gang. På National kongres i Foreningen for Palliativ Indsats: Den gode død findes den? Trinity Hotel og Konference Center, Fredericia.

22.06.2013
Mon Perleporten glider hurtigere op, hvis jeg dør til lyrens toner? Workshop gennemført to gange. Ca. 100 deltagere På National kongres i Foreningen for Palliativ Indsats: Den gode død findes den? Trinity Hotel og Konference Center, Fredericia.

02.07.2013
Rundvisning på KamillianerGaarden. Besøg af Ditte Egelund Jensen, rådgiver og Troels Thorndal, rådgivningsleder, Kræftens Bekæmpelse. KamillianerGaarden.

29.07.2013
Når vi eller andre mister. 5 deltagere. Hjallerup Bibelcamping.

12.08.-18.08.2013
Introduktion af 5 nyansatte sygeplejersker på Hospice Vendsyssel. KamillianerGaarden.

19.08.-26.08.2013
Hanne Nedergaard, palliationssygeplejerske fra Sygehus Himmerland, Farsø. Studiebesøg på Hospice.

20.08.2013
Besøg i hospicehaven. Ca. 20 medlemmer fra Haveselskabet, Det Kongelige Danske Haveselskab. KamillianerGaarden.

24.08.2013
Frivilligmarked på Gammeltorv, Aalborg. Støtteforeningen Kamillus var repræsenteret med en stand.

26.08.2013
Udvekslingsophold. Pia Kragh Mortensen, køkkenleder, Hospice Djursland. KamillianerGaardens Hospice.

04.09.2013
Rundvisning på KamillianerGaarden. Lars Henrik Topp, arkitekt, projektleder v. Region Nordjylland. Anna Mette Exner, ledende arkitekt og Christopher Riekehr, arkitekt, v. KPF Arkitekter. Søren Harde Larsen, ingeniør, v. Harde Larsen A/S.

02.09.-22.09.2013
Mette Madsen, palliationssygeplejerske fra Sygehus Vendsyssel. Studiebesøg på Hospice.

03.09.2013
Livet på hospice. KFUM og KFUK i Thisted. 30 deltagere.

04. 09.2013
Livet på hospice. Kvindestævne i Haverslev Kirkecenter. 60 deltagere.

05.09.2013
Aften for efterladte pårørende til patienter, der er døde på hospice eller har været tilknyttet Det Palliative Team. Ca. 35 deltagere. KamillianerGaardens Hospice.

12.09.2013
Undervisning og rundvisning af 10 Social- og sundhedshjælperelever fra SOSU Nord. KamillianerGaarden.

16.09.2013
Rundvisning og erfaringsudveksling med pedellen fra Hospice Sjælland.

19.09.2013
Rundvisning på KamillianerGaarden. Besøg af Tina Busk, rådgiver og Jeanette Nørgaard, rådgiver, Kræftens Bekæmpelse i Aalborg.

19.09.2013
Samarbejde vedrørende speciale: Den Intelligente Seng. Specialestuderende fra Aalborg Universitet.

23.09.2013
Besøg i Kamillus. 16 elever og 2 lærere fra Seminarieskolens 10. klasse.

24.09.2013
Informationsmøde for muligt kommende frivillige på KamillianerGaardens Hospice. Deltagere der er opført på venteliste.

27.09.2013
Besøg af Mads Sølver Pedersen, kommunalpolitikker, Aalborg Kommune. Besøg som led i arrangementet: Politikker i praktik. Arrangeret af Aalborg Frivilligråd. Markering af Frivillig Fredag, Danmarks nationale frivillighedsdag.

29.09.2013
Den moderne vågekone. Oplæg om Kamillus og det frivillige arbejde på KamillianerGaardens Hospice. Hovedbiblioteket, Aalborg.

23.10.2013
Hospicefilosofien og hospicemetoder. Foredrag og rundvisning på KamillianerGaarden. Medarbejdere fra Morsø Kommunes Ældreområde. Jobrotationsprojekt.

24.10.2013
Neuropædagogisk tilgang til alvorligt syge patienter med kognitive forstyrrelser. Teori og workshop. 29 deltagere. Sankt Lukas Hospice, Hellerup.

01.11.2013
Besøg af bestyrelsen for Norsk Palliativ Forening. Bodil Husby, socialrådgiver og formand. Øyunn Granerud, sygeplejerske. Eva Salterøe Engebrigtsen, palliationssygeplejerske. Martina Tonnies, læge. Anne Hirsch, sygehusdiakon. Georg Bollig, læge og forsker. Geir Andvik, sygeplejerske. Torunn Åkra, fysioterapeut. KamillianerGaarden.

04.-05.11.2013
Undervisning i Palliation. SOSU Nord. 24 deltagere. Caspershus Frederikshavn.

07.11.2013
Arbejdslivet på hospice. Foredrag på Frivillige Seminar i Kamillus Foreningerne i Region Nordjylland. 74 deltagere.

08.11.2013
Musikterapi på hospice. Hanne Nedergaard, palliationssygeplejerske, Det Palliative Team i Himmerland.

16.11.2013
Når vi eller andre mister. 20 deltagere. Seniorweekend Indre Mission.

19.-29.11.2013
Musik som medicin på hospice/hospitaler. Mailkorrespondance med gymnasieelev i forbindelse studieretningsprojekt. Falkonergårdens Gymnasium.

25.11.2013
At være frivillig hos patienter med kognitive forstyrrelser. Ældre Sagen og frivilligforeningerne i Rebild Kommune. 12 deltagere.

28.11.2013
Rundvisning og information om vores erfaringer med renoveringsprojektet. Besøg af Kirstine Falk, projektmedarbejder og Karen Marie Kjeldsen, projektmedarbejder, projektet: Arkitektur og Lindring, fra Palliativt Videncenter.

28.11.2013
Aften for efterladte pårørende til patienter, der er døde på hospice eller har været tilknyttet Det Palliative Team. Ca. 35 deltagere. KamillianerGaardens Hospice.

04.12.2013
Oplæg for seniorforeningen på KamillianerGaardens Hospice. 10 deltagere. KamillianerGaarden.

12.12.2013
Musik som smertelindring. Telefoninterview med gymnasieelev i forbindelse med studieretningsprojekt. Søborg Gymnasium.

20.12.2013
Besøg af Rotary Danmark og Aalborg Stigsborg Rotary Klub, i forbindelse med overrækkelse af 12 nye Smart-TV til patientstuerne. KamillianerGaarden.

KamillianerGaardens Hospice, Kastetvej 3, 9000 Aalborg